

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra slovanských jazyků a literatur

Oddělení českého jazyka a literatury

Bakalářská práce

K problematice vojenského slangu

Vypracovala: Gabriela Susková

Vedoucí práce: PhDr. Milena Nosková, Ph.D.

České Budějovice 2021

Poděkování

Velice děkuji PhDr. Mileně Noskové, Ph.D., za vedení mé bakalářské práce, její rady, doporučení a ochotu. Dále bych chtěla zmínit Základní školu Husova v Liberci a Základní školu Bítovská v Praze, jež mi vyšly vstříc a zapojily do vyplňování dotazníků několik tříd žáků druhého stupně. V neposlední řadě děkuji své rodině, která to se mnou nevzdala a podporovala mě během utváření této práce.

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s §47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozovaného Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 4. 1. 2021

.....

Gabriela Susková

Anotace

Tato bakalářská práce je zaměřena na slangové výrazy týkající se vojenství, jež jsme vyhledali v seriálu „Chlapci a chlapi“ z roku 1988. Cílem práce bylo ukázat nové zpracování tohoto tématu, jelikož vojenský slang není příliš znám a vyskytuje se jen v omezeném množství knih. Záměrem bylo též přiblížit toto téma laikům, kteří o vojenské mluvě nikdy dříve neslyšeli.

Abstract

The bachelor thesis is focused on the military slang which we found in the Czech serial – “Chlapci a chlapi“, created in 1988. The aim of this thesis was to show a new adaptation of the given theme because the military slang is not well-known and there are not many books using this slang. We also thought of the laymen who we wanted to describe this topic to and expound the language that they have never heard of.

Obsah

Úvod.....	7
TEORETICKÁ ČÁST.....	8
1 Český jazyk.....	8
1.1 Původ češtiny.....	8
1.2 Vývoj češtiny.....	8
1.3 Národní jazyk.....	9
1.3.1 Spisovná čeština.....	10
1.3.2 Nespisovná čeština.....	11
2 Vojenský slang.....	17
3 Historie vojenství.....	19
EMPIRICKÁ ČÁST.....	21
4 Metodika.....	21
5 Informace o seriálu.....	22
6 Přepisy vojenských výrazů ze seriálu <i>Chlapci a chlapi</i>	24
6.1 1. díl – „Povolanci“.....	24
6.2 2. díl – „Od budíčku do večerky“.....	26
6.3 3. díl – „Tak přísaháme“.....	31
6.4 4. díl – „Nový poručík“.....	36
6.5 5. díl – „Zelené Vánoce“.....	40
6.6 6. díl – „Supermazák“.....	41
6.7 7. díl – „Zimní zkoušky“.....	43
6.8 8. díl – „Samopal“.....	45
6.9 9. díl – „Trápení“.....	46
6.10 10. díl – „Řádná dovolená“.....	46
6.11 11. díl – „Proverky“.....	47
7 Zpracování dotazníků.....	48
8 Závěr.....	72
9 Seznam použité literatury a zdrojů.....	74
9.1 Encyklopedie a slovníky.....	74
9.2 Odborné publikace a články.....	74
9.3 Diplomové práce.....	75
9.4 Internetové zdroje.....	75
10 Přílohy.....	77
10.1 Příloha č. 1 – Obrázky ze seriálu.....	77
10.2 Příloha č. 2 – Dotazník.....	79

Úvod

Válka, vojsko, voják – již od dávných dob víme, že veškeré konflikty odehrávající se ve společnosti, městě, státě, světě, se vedly právě pomocí vojsk a válek. Vojáci jsou klíčem k obraně jakéhokoliv státu, a proto jsou jako armáda nedílnou součástí každé komunity.

Tak jako v každém jiném prostředí, i zde se utváří specifická mluva, která je pro „nezasvěceného“ člověka neznámou a zakódovanou řečí. Co se týká mluvy vojáků, je poměrně málo zmapovaná oproti jiným druhům slangů a profesních mluv, a tudíž jsme se mohli opřít jen o minimální množství publikací.

Povinná vojenská služba, jež byla v České republice roku 2004 zrušena, zachovala nejznámější používané výrazy právě z tohoto prostředí; napomohly tomu také např. filmy či seriály tehdejší doby. Vzhledem k zdokumentování těchto obrátů jsme schopni nyní udělat přehlednou analýzu používaných slov a jejich současnou znalost mezi občany ČR.

Jazykový materiál, na jehož základě jsme získali potřebná grafická data, jsme vytvořili z jedenácti dílného Československého seriálu *Chlapci a chlapi* z roku 1988.

Tato bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a empirickou část, přičemž v teoretickém úseku se kromě samostatného vojenského slangu seznámíme také s rozvrstvením jazyka používaným v běžné společnosti. Mimo jiné se také dočteme o argotu, žargonu, profesní mluvě, a rovněž o spisovné i nespisovné rovině jazyka. K této části jsme též dodali pár slov o historii vojenské služby, neb je součástí celého tématu práce.

V praktické části se dozvídáme informace o použitém, a pro tuto práci hlavním zdrojem, seriálu, ze kterého byly extrahovány slangové výrazy nacházející se ve všech jedenácti dílech. Tato vyjádření jsme přepsali a nejvíce užívaná jsme zařadili do vytvořeného dotazníku.

V poslední části této práce se nachází grafické zpracování jednotlivých odpovědí k otázkám z formuláře.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Český jazyk

1.1 Původ češtiny

Teprve v 18. století došli lingvisté k závěru, že evropské a asijské (zejména indické) jazyky si byly navzájem podobné, a to nejen v rovině fonologické, ale rovněž v morfologické a lexikální. Usoudili, že se musí jednat o příbuznost mezi těmito jazyky, a proto se shodli na faktu, že se tyto jazyky vyvinuly ze společného prajazyka – indoevropštiny (Hrbáček, 1997, s. 14). Z tohoto důvodu se většina jazyků řadí do indoevropské jazykové rodiny, která se dále člení na několik větví, jejíž součástí je také větev slovanských jazyků. Postupným vývojem se pak vydělily tři kategorie těchto jazyků, a sice východní, jižní a západní, do které spolu se slovenštinou, polštinou, horní a dolní lužickou srbštinou a vymřelou polabštinou patří právě čeština (Hrbáček, 1997, s. 15–20).

1.2 Vývoj češtiny

V rámci vývoje se obvykle rozeznává čeština stará a nová, přičemž za předěl mezi nimi se pokládá období národního obrození. Pro podrobnou periodizaci je možno diferencovat:

I. starou češtinu (do 15. st.):

- a. do konce 13. století, kdy se nedochovalo příliš mnoho dokladů;
- b. ve 14. století, kdy byla čeština na vrcholu vývoje;
- c. epochy husitské;

II. češtinu středního období (16.–18. st.):

- a. humanistickou češtinu (do roku 1620);
- b. doby pobělohorské (po roce 1620);

III. novou češtinu (od počátku národního obrození):

- a. v období obrozeneckém (do pol. 19. st.);

- b. v etapě, kdy se ustalovala (do roku 1918);
- c. v evoluci samostatného státu (po roce 1918) (Hrbáček, 1997, s. 28–29).

Co se týká vývoje, není možno s jistotou přesně určit začátek užívání češtiny, a to z důvodu nedostatku doložených písemností. První zmínky o češtině lze najít ve staroslověnských, respektive církevněslovanských textech vzniklých v naší krajině. Takovým příkladem jsou **bohemismy** neboli „české jazykové prvky“ nalezené v nejstarších památkách, jakými jsou např. *Kyjevské listy* či *Pražské zlomky* (Hrbáček, 1997, s. 30).

Taktéž v latinských textech jako Kristiánova legenda či Kosmova kronika se objevují česky vpisované výrazy nazývané **bohemika**. Zpozorovat se dají především vlastní a pomístní jména, později také obecně česká slova (Hrbáček, 1997, s. 30).

Mezi další zdroje jazyka lze zařadit přípisky (**glosy**) slov či vět přeložených z cizích jazyků nacházejících se na okrajích textů. S význačnými glosy je možno se shledat v latinském slovníku *Mater verborum* či v *Zakládací listině kapituly litoměřické*, jež pochází z počátku 11. století, avšak „české přípisky jsou až z počátku 13. století.“ Jednalo se o „první dvě české souvislé věty: *Pavel dal jest Ploskovicích zemu, Vlach dal jest Dolas zemu bogu i svatému Ščepánu se dvěma dušníkoma Bogučěja a Sedlatu*“ (Hrbáček, 1997, s. 30).

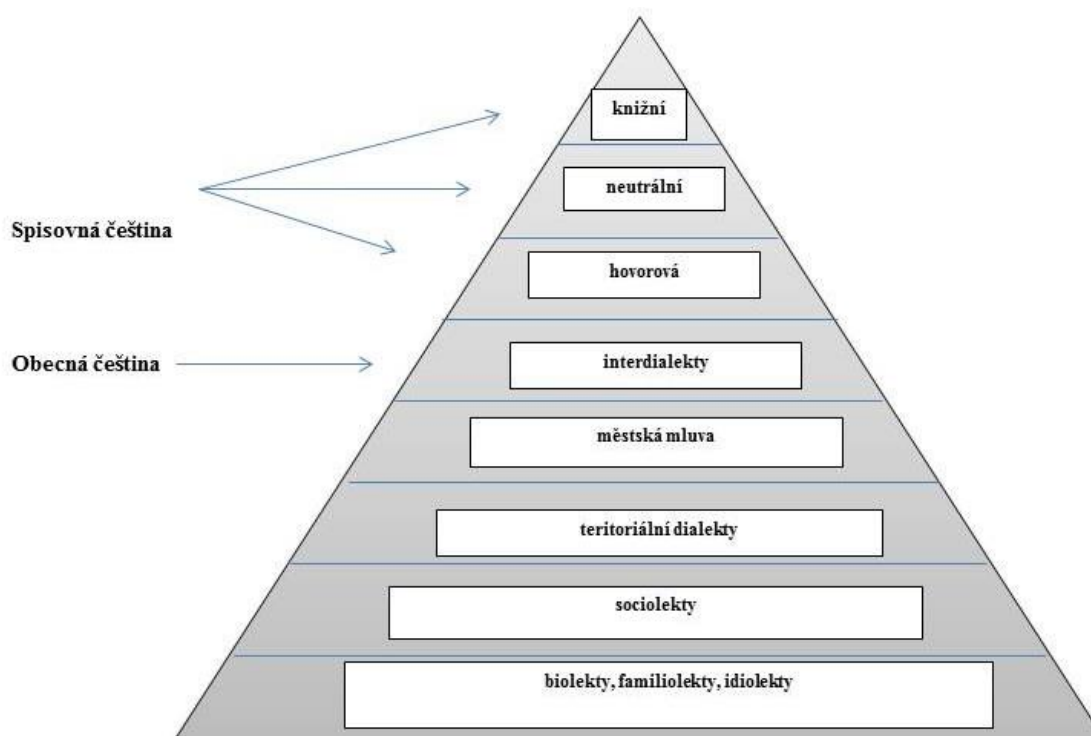
1.3 Národní jazyk

Ne každý jazyk musí být nutně jazykem národním, jelikož existují také jazyky umělé (*esperanto*) či programovací (*Basic*), jenž slouží k dorozumívání mezi člověkem a počítačem. Národním se jazyk stává v rámci konkrétního společenství a nese funkci reprezentativní (Hrbáček, 1997, s. 30). Je tedy zcela logické, že národním jazykem české společnosti je čeština.

Bogoczová řadí jazyk k základním symbolům národa a rovněž upozorňuje na fakt, že každý národ se zásluhou rozdílných jazyků diferencuje od národů jiných. Za národní jazyk pak považuje komplex všech jazykových variet (Bogoczová, 2012, s. 18).

Za nejvýznamnější lze považovat češtinu spisovnou, jež plní reprezentační a stabilizační funkci pro celý národ. Pro běžnou komunikaci a popis slouží i jiné variety národního jazyka (Bogoczová, 2012, s. 18).

K lepší orientaci v českém národním jazyku poslouží následující zobrazení dle Bogoczové (2012, s. 18):

Obr. 1 – Český národní jazyk

Čejka (1982, s. 66–67) uvádí ještě pojem idiolekt, o kterém tvrdí, že je spolu s dialekty i ostatními jazykovými útvary podřazený národnímu jazyku, jenž je „prestižně nejvyšší.“

1.3.1 Spisovná čeština

Kterýkoliv spisovný jazyk slouží především k dorozumívání daného národa a zároveň plní funkci reprezentativní (Hrbáček, 1997, s. 60).

Znalost spisovného jazyka, v tomto případě češtiny, jednotlivec získává především ze základní školy, avšak komunikace neprobíhá pouze tímto útvarem, nýbrž také jinými varietami daného jazyka (obecnou češtinou, dialektem apod.). Jedinec je schopen rozeznávat situace, kdy užívá spisovný jazyk (ve škole, na úřadě, atd.) a kdy

aplikuje jinou jazykovou varietu (s přáteli, s rodinou, apod.). Člověk, který umí střídat tyto kódy, a to minimálně dva, se stává diglosním (Bogoczová, 2012, s. 19).

Spisovný jazyk se ovšem neskládá pouze z psané formy, ale také z mluvené. V psaných dokumentech je možné se setkat s knižní, někdy i archaickou rovinou českého jazyka. Mluvená podoba spisovného jazyka se nazývá čeština hovorová. Vrstva nacházející se mezi knižností a mluveností je stylisticky neutrální (Bogoczová, 2012, s. 20–21).

Molnarová označuje spisovný jazyk jako standard, tedy útvar českého národního jazyka, jenž je kodifikovaný. Jedná se tedy o normu, která je závazná a řídí se danými pravidly (pravopis, výslovnost). Hovorovou češtinu pak zařazuje k přechodnému pásu mezi spisovným a nespisovným jazykem, jelikož tvrdí, že se tato podoba jazyka uplatňuje v polooficiální či neoficiální mluvě (Molnarová In Hugo, 2009, s. 10).

1.3.2 Nespisovná čeština

Slovník nespisovné češtiny, respektive Molnarová (2009, s. 10) nazývá nespisovnou češtinu substandardem. Bogoczová (2012, s. 21) označuje za nespisovnou češtinu vše, co se nachází za hranicemi češtiny spisovné. Jelikož je toto pole poměrně rozšířené, je nutné nespisovný jazyk dále rozčlenit. Obě autorky se ve většině případů shodují v dělení nespisovných útvarů českého jazyka, a proto je možno vycházet právě z této klasifikace (Bogoczová, 2012, s. 21; Molnarová In Hugo, 2009, s. 10).

1.3.2.1 Interdialekt

Interdialekt, jinými slovy řečeno jako nadnářečí, jež je „nespisovný, teritoriálně omezený útvar, který je tvořen prvky společnými všem nářečím, z kterých vznikl“ (Bogoczová, 2012, s. 21). Za český interdialekt lze považovat **obecnou češtinu**, která se uplatňuje v neoficiálních projevech v Čechách, místně i na Moravě. Ovšem právě moravské území není tak jednotné, a proto se dá též hovořit o **obecné hanáctině**, **obecné východomoravštině** či **obecné laštině** (Bogoczová, 2012, s. 22; Molnarová In Hugo, 2009, s. 10).

1.3.2.2 Městská mluva

Dle Bogoczové (2012, s. 23) je si městská mluva značně blízká s nadnářečemi. Ve své podstatě se jedná o obohacování obecných vyjádření jevy nářečními – obyvatelé

malých měst či vesnic, kteří běžně mluví nářečím, cestují do větších měst za prací či studiem. Je tedy pochopitelné, že jejich řeči si okolí všímá. Tento proces je také opačný, tzn., že lidé z měst ovlivňují právě již tyto zmiňované obyvatele vsí či měst menších.

1.3.2.3 Teritoriální dialekty

V rámci teritoriálních dialektů neboli místních nářečí rozeznává český jazyk čtyři základní skupiny a dále i podskupiny, a to:

1. Česká nářeční skupina v užším slova smyslu a její podskupiny:

- středočeská;
- jihozápadočeská;
- severovýchodočeská;
- jihovýchodočeská neboli českomoravská.

2. Středomoravská nářeční skupina a její podskupiny:

- centrální;
- jižní;
- východní;
- západní.

3. Východomoravská nářeční skupina a její podskupiny:

- severní (valašská);
- jižní (slovácká);
- západní úseky – hranický, kelečský, dolský;
- jihovýchodní kopaničářský úsek.

4. Slezská nářeční skupina a její podskupiny:

- východní (ostravská);
- západní (opavská);

- jižní (frenštátská);
- slezskopolská (těšínská) nářečí (Bogoczová, 2012, s. 61–97).

K určení hranic mezi jednotlivými nářečími slouží izoglosy či svazky izoglos. Rozeznat pak lze izoglosy hláskoslovné (vokalické a konsonantické), tvaroslovné, syntaktické, lexikální a frazeologické (Bogoczová, 2012, s. 44–57).

1.3.2.4 Vulgární a obscénní slovní zásoba

Molnarová k substandardu rovněž přiřazuje vulgární a obscénní slovní zásobu, jež představuje „hrubé, společensky nepřipustné výrazy, především sexuálního charakteru“ (Molnarová In Hugo, 2009, s. 11).

1.3.2.5 Sociolekty

Sociolekty, též sociální dialekty, jsou nespisovné útvary jazyka, které používá skupina lidí v určitém prostředí. Od spisovného jazyka se odlišují především slovní zásobou, ale nikdy neslouží jako hlavní prostředek při komunikaci (Molnarová In Hugo, 2009, s. 11).

Hrbáček v *Úvodu do studia českého jazyka* používá pouze termíny – slang a argot, přičemž slang dále dělí na profesní a zájmový. Zatímco do profesních slangů řadí např. mluvu lékařskou (*ginda, exnout, ...*), železničářskou (*štreka, šveler, ...*), vojenský slang je zařazen do skupiny zájmové, zde najdeme mimo jiné i řeč sportovní (*lajna, kiks, ...*) či studentskou (Hrbáček, 1986, s. 99–101).

Modernější pojetí zaznamenáváme ve *Slovníku nespisovné češtiny*, kde je rozčlenění sociolektů obsáhlejší. K slangu a argotu se přidává také žargon a profesní mluva (Molnarová In Hugo, 2009, s. 11).

1.3.2.5.1 Profesní mluva

V definici, že profesní mluva je charakteristická pro určité pracovní prostředí, kde zaměstnanci používají **profesionalismy**, aby si zjednodušili dlouhé odborné názvy anebo nazvali věc dosud nepojmenovanou, se shodují mnozí lingvisté (Hermanová, 2011, s. 18; Molnarová In Hugo, 2009, s. 13).

Profesionalismy ovšem nejsou uzákoněny jako termíny, proto je někdy problematické rozhodnout, zda jde u daného slova o termín či právě o profesionalismus (Molnarová In Hugo, 2009, s. 13). Ve většině případů se citové zabarvení profesionalismů po čase v daném prostředí ztrácí, pro neznalé okolí však zůstává (Suk, 1993, s. 9).

Profesní mluva nemá definované hranice a souvisí tedy s ostatními sociolekty. Stává se tedy, že u některé mluvy se musíme sami sebe zeptat, zda ji bereme jako součást profesní, či ji zařadíme do skupiny k zájmovému slangu (Molnarová In Hugo, 2009, s. 13).

1.3.2.5.2 Slang

Interpretací o vzniku samostatného slova – **slang**, je několik. Nejznámější je asi výklad „z anglického *s'language* (něčí jazyk), např. *soldier's language* (jazyk, mluva vojáků)“ (Molnarová In Hugo, 2009, s. 13). Podle Kopečného je toto pojetí neobvyklé a volí možnost odvození ze slovesa *sling*. S touto myšlenkou se shoduje také Ernest Klein, který tvrdí, že *sling* bylo převzato z norského *slengja kjeften*, tedy „házet hubou“ (Kopečný, 1981, s. 77).

U slangu se setkáváme s řadou různých pojmenování, stejně jako tomu bylo u profesní mluvy. Hubáček definuje slang jako nespisovnou mluvu (Hubáček, 1988, s. 8). K tomuto výkladu se přiklání i Klimeš (Hubáček, 1981, s. 16) nebo Suk (Suk, 1993, s. 21).

V širším smyslu dělíme slangy na zájmové a pracovní, v užším pak na mluvu lidí, kteří mají identické zájmy (Molnarová In Hugo, 2009, s. 13; Křístek, 1973, s. 100).

Slang oplývá jazykovou hravostí pramenící z množství synonym, citově zabarvených slov apod. S tím se u profesní mluvy setkáme málokdy (Molnarová In Hugo, 2009, s. 13).

„Ve slovenské „Encyklopedii jazykovedy“ (Mistrík a kol. 1993) se *slang* považuje za pojem nadřazený všem ostatním sociolektům (včetně argotu). S podobným názorem se setkáme např. v polském „Słowniku slangu młodzieżowego“, jehož autor tvrdí, že *slang* – to je „od všeho trochu“, „wybuchowa mieszanka językowa“ (Czeszewski 2001)“ (Molnarová In Hugo, 2009, s. 13).

1.3.2.5.3 Žargon

Název žargon vznikl z francouzského „*jargon* – jazyk ptáků“ nebo také „nesrozumitelný jazyk.“ Většinou se posuzuje jako synonymum ke zbylým sociolektům (Molnarová In Hugo, 2009, s. 13).

Kopečný uvádí pojem **hantýrka** jakožto synonymum pro žargon (Kopečný, 1981, s. 78). Někteří lidé užívají označení hantýrka pro mluvu vyřazených vrstev lidí, jiní jako výraz nadřazený slangu, argotu i profesní mluvě (Molnarová In Hugo, 2009, s. 14).

Lingvisté si termín žargon oblíbili a používají jej k označení různých druhů skupinové mluvy. Setkáme se tak se spojením *kriminální žargon*, *sportovní žargon* i *žargon mládeže* (Molnarová In Hugo, 2009, s. 13).

Pokud dochází k mísení slovní zásoby mezi sociolekty, nazýváme toto prolínání jako **interžargon**, podle Hubáčka *interslang*. Pronikáním se pojmenování šíří mezi mluvy skupin lidí, kteří mají společný styl života, zájmy a smýšlení. Tato infiltrace je důkazem o snoubení sociolektů mezi sebou (Molnarová In Hugo, 2009, s. 15).

1.3.2.5.4 Argot

Jedním z nejstarších označení sociolektů v Evropě je **argot**, jehož název pochází z francouzštiny (Molnarová In Hugo, 2009, s. 11).

Jedná se o mluvu asociálních vrstev společnosti (zloději, chuligáni, prostitutky, narkomani apod.), která se snaží o nesrozumitelnost obsahu sdělení před nezasvěcenými, proto užívá úmyslně přetvořená slova (zkrácená, s přeneseným významem či cizí) (Hrbáček, 1986, s. 101). Jednotlivé obraty ale nezůstávají nepochopeny natrvalo, mísením společnosti dochází k jejich odtajnění. Když se tak stane a pojmenování ztratí svou funkci, bývá nahrazeno novým argotismem (Molnarová In Hugo, 2009, s. 11–12).

Kopečný (1981, s. 77) tvrdí: „(...) V argotu je expresivnost a měnlivost rysem už silným, možno říci konstantním. I když ani tady nelze vyloučit prolínání s některými slangy; a víme, že některá původně argotická slova se „dezargotizovala“, pronikla do slangů a odtud i do obecné češtiny, např. prachy (...), „polda, fízl, šlamastyka, pajzl, čokl, bručet apod.“ (Hrbáček, 1986, s. 102).

Totožně se vyjadřuje i Suk (1993, s. 22): „Vcelku je možno říci, že argot používaný delší dobu v určité sociální vrstvě přestává preferovat svou utajovací funkci a vzrůstá u něho funkce komunikativní; argot přerůstá přirozenou cestou ve slang.“

1.3.2.6 Biolekty, familiolekty, idiolekty

Pojem **idiolekt** nese osobité užívání jazyka – každý jedinec zná daný řečový kód, nicméně ještě k němu obvykle uplatňuje své vlastní výrazy, jimiž se odlišuje od ostatních. Idiolekty lze tedy považovat za jedinečné a unikátní (Bogoczová, 2012, s. 23).

Biolektem je nazýván typ jazyka, který je rozdílný gendrově a generačně, tedy řeší odlišnosti v mluvě mužů, žen a dětí, ale také různých věkových kategorií (Bogoczová, 2012, s. 24).

Za **familiolekt** se dá označit mluva určité rodiny (Bogoczová, 2012, s. 24).

2 Vojenský slang

Rozdělení jednotlivých sociolektů, jsme naznačili v předchozí kapitole. Nyní se zaměříme podrobněji na samotnou mluvu vojáků.

Slovní spojení – vojenský slang, obvykle uvádí i odborné publikace. Mluva vojáků je specifická a vyskytuje se v jejich přirozeném prostředí, pro laika je většinou nesrozumitelná.

K prolínání mezi sociolekty dochází také u vojenského slangu. Hrbáček (1986, s. 100–101) řadí armádní mluvu do zájmové skupiny slangů, tedy kategorie dočasného společenství. Zájmové slangy, mezi které patří i mluva studentská, jsou charakteristické metaforičností, synonymností a expresivitou.

Křístek (1973, s. 100) se u vojenského slangu soustředí na zájmovost a expresivitu, podobně jako Hrbáček. Tvrdí ale, že hranice mezi zájmovou skupinou a mluvou určité profese je velmi tenká.

Odlišné nahlížení na pojem vojenský slang přináší Nekvapil, který uvádí, že u slangu jsou zastoupeny obě vrstvy – profesní i expresivní. Vojenská mluva neuvádí pouze nespisovné výrazy, ale také slova charakteristická pro vojenské prostředí, z tohoto důvodu hovoří Nekvapil o vícero rovinách slangu. Členění slangu rozdělil na dvě úrovně – obecnou, jež si osvojují všichni vojáci (*buzerák, kasino, déhá, ...*) a speciální, kterou přijímají vojáci se specializací (např. chemické – *ópéchéčko*) (Nekvapil, 1979, s. 130–141).

Peňáz, který reagoval na článek Nekvapila, souhlasí, že vojenský slang není plný vulgarismů, i když se v mluvě samozřejmě vyskytují. Příznačným rysem pro vojenský spisovný jazyk a profesní řeč je užívání zkratk – z počátečních písmen, z počátečních slabik nebo počátečních skupin slov. Armádní mluvu definuje jako jazykové prostředky, které „představují odchylku od spisovné nebo stylistické normy, a přesto jsou ve vojenském společenství chápány jako přípustné nebo nutné“ (Peňáz, 1987, s. 131–140). V rozporu je ale s Nekvapilovým tvrzením, že pokud se vojáci nebaví o vojně, nemusí používat vojenský slang. Rozdělil tedy vojenskou mluvu na profesní – užívanou výhradně pro armádní oblast, a sociální – vhodnou pro neprofesionální témata (Peňáz, 1987, s. 131–140).

Jako příklad si uveďme citace z následujících promluv dle Peňáze (1987, s. 131–140):

- 1) „*Dělal jsem včera výstupku¹ na padce² u toho pošťáka³, však víš koho, ty vole, a č'eče chyběj mi áoesky⁴ a bufík⁵ taky nič moc.*“
- 2) „*Šli jsme včera na start⁶ na ty kozy⁷ ven, do kina, však víš, ty vole, ale vydrbali s náma, ty vole, humus⁸ jak sviňa, kino samej kšilt⁹ a kozy ven nič moc.*“

První výpověď je z vojenského prostředí a řadíme ji tedy k profesní mluvě, zatímco druhá ukázka patří do oblasti vojenské sociální řeči. Pro člověka neznalého bude druhý úryvek srozumitelnější (Peňáz, 1987, s. 131–140).

Kromě podobnosti s profesní mluvou, jak jsme již zmiňovali výše, má vojenská mluva též argotický ráz (Hugo a kol., 2009, s. 30).

---

¹ *Výstupní kontrola techniky*

² *Pojízdná automobilní dílna*

³ *Voják z povolání v praporčické hodnosti*

⁴ *Automobilová odmořovací souprava*

⁵ *Naftové topení (k vytápění skříňové nástavby automobilu)*

⁶ *Nepovolené opuštění kasáren*

⁷ *Substantivizovaná fráze (od kozy „ňadra“) k označení pornografické literatury nebo filmu*

⁸ *Hodnotící partikule, vyjadřující znechucení, odpor*

⁹ *Voják z povolání*

3 Historie vojenství

„Nebudeme nikdy provokovati k žádné válce, ale pro případ, že by si někdo dovolil sáhnouti na náš stát, potřebujeme armádu dobře vycvičenou a silnou, aby nejenom chtěla, nýbrž také dovedla znovu získanou naši svobodu před každým, před nepřítelem vnějším i před nepřítelem vnitřním za všech okolností uhájiti“ (Machník, 1932, [cit. 2020-11-05]).

Podoba armády se začala formovat již v roce 1649, kdy vznikala v českých zemích. Přihlášení bylo oproti dřívější době dobrovolné, ale celoživotní; pokud se zrovna neválčilo, měli vojáci „dovolenou“. Změnu zavedl Josef II. (1781), kdy ze služeb osvobodil šlechtu a duchovní, ale zavedl povinnost pro prostý lid (Ministerstvo obrany ČR. Online. [cit. 2020-11-12]). Rok 1793 ve Francii znamenal velký zlom v zavedení vojenské (branné) povinnosti. Konflikty a války měly být záležitostmi celého národa, nikoliv jednotlivců (Koldinská – Šedivý, 2008, s. 134).

Odvody do služby byly velmi často násilné, průlom přineslo až 19. století, kdy byla zrušena doživotní úsluha (Ministerstvo obrany ČR. Online. [cit. 2020-11-12]).

Výraznou podobu s vojenskou docházkou, jak ji známe z posledních let před zrušením, zaznamenal rok 1912. Doba v armádě trvala dva roky, u námořnictva čtyři, poté museli vojáci být ještě sedm let k dispozici v tzv. záloze. Od vyhlášení samostatného Československého státu se délka strávená na vojně začala krátit a chodilo se pouze na čtrnáct měsíců. Vzhledem k událostem a situaci v roce 1933 došlo opět k prodloužení na dva roky (Ministerstvo obrany ČR. Online. [cit. 2020-11-12]).

V období velké hospodářské krize během 30. let 20. století na tom armáda nebyla nejlépe, a proto muselo dojít k modernizaci. Plán se podařil – vojsko zvětšilo své síly, zlepšilo obranný systém a získalo i více armádního vybavení. Během mobilizace v roce 1938 patřila československá armáda k jedněm z nejlepších v Evropě. Výčtem bylo ve zbrani připraveno více než milion mužů s 350 tanky a 950 letadly (Minařík a Šrámek. Online. [cit. 2020-11-05]).

Řada vojáků se zapojila do odboje poté, co musela být po okupaci (1939) rozpuštěna celá československá armáda (Minařík a Šrámek. Online. [cit. 2020-11-05]). Po konci druhé světové války byl přijat nový zákon stanovující délku základní vojenské služby na dobu dvou let (Ministerstvo obrany ČR. Online. [cit. 2020-11-12]).

Toto rozhodnutí pramenilo z důsledků války, kdy chyběly lidské i materiální zdroje na úplnou obnovu branné moci (Minařík a Šrámek. Online. [cit. 2020-11-05]).

Tzv. očista velitelského sboru znamenala v 50. letech velkou změnu pro stávající oficíry, jelikož byli nahrazeni oddanými nové vládě. O armádních záležitostech poté dlouho rozhodoval Sovětský svaz (Minařík a Šrámek. Online. [cit. 2020-11-05]).

Po rozdělení Československa se armádní zdroje značně zmenšily. K úbytku došlo již o dva roky dříve v Paříži, kdy podepsaná smlouva o ozbrojených silách v Evropě udávala, kolik příslušníků a vybavení může armáda mít (Minařík a Šrámek. Online. [cit. 2020-11-05]). Na celou situaci reagoval v roce 2003 tehdejší ministr obrany Jaroslav Tvrdík, který předložil vládě návrh o zrušení základní vojenské služby k 31. 12. 2004. Nový zákon, který nabyl účinnosti od roku 2005, umožnil vytvoření profesionálního vojska a dal rozhodnout o bývalých armádních svěřencích, že budou povolání pouze při ohrožení státu (Ministerstvo obrany ČR. Online. [cit. 2020-11-12]).

Před zrušením povinné vojenské přípravy zahrnovala služba několik povinností – odvodní, zúčastňování se vojenských cvičení atd. Způsobilým vojákem pro výkon služby byl občan, který dosáhl osmnácti let, vyplnil dotazník a prošel odvodní komisí jako vhodný pro tento úděl. K rotě se mohl voják připojit až po vykonání přijímače a přísahy státu, teprve poté získal hodnost vojína (Hermanová, 2011, s. 7).

Rozdíl mezi „žoldněrem“ a profesionálním vojákem nebyl vždy tak zřejmý. Zatímco ve středověku byli bráni za sobě rovné, v dnešní době je na ně nahlíženo velmi odlišně. Voják sloužící státu je vnímán jako čestný, kdežto žoldák, většinou pracující za peníze na objednání, ať už od státu, organizace či jednotlivce, je pokládán za nízkého a nepoctivého (Hermanová, 2011, s. 15).

EMPIRICKÁ ČÁST

4 Metodika

Bakalářská práce je zaměřena na vojenský slang. V teoretické části jsme za pomoci odborné literatury, slovníků a internetových článků vypsali podrobný popis rozložení jazyka, postupovali jsme metodou od obecného ke konkrétnímu. V závěru prvního úseku práce se tedy dočteme podrobněji o vojenském slangu samotném.

Pro seznámení jsme do praktické části užili informace o seriálu *Chlapci a chlapi*. Dozvíme se, kdo tento seriál režíroval, jaké byly hlavní postavy, záměr seriálu či použitá hudba.

K přehledu vojenské mluvy nám poslouží vytvořené přepisy všech jedenácti dílů seriálu, které se nachází v dalším úseku práce. Pro lepší orientaci v textu jsme důležité a slangové výrazy vytučnili.

Z vytvořeného dotazníku, který obsahuje nejpoužívanější slangová slova seriálu, jsme získali data, jež v grafických výsečích ukazují odpovědi jednotlivých respondentů výzkumu. Pro lepší distribuci na internetových sítích a následné zpracování informací z dotazníku nám posloužila webová stránka Click4survey.cz.

Do přílohy jsme vložili vzorový formulář a několik fotografií ze seriálu.

5 Informace o seriálu

Režie jedenáctidílného seriálu *Chlapci a chlapi* se ujal Evžen Sokolovský, který mimo jiné natočil také televizní pořady jako *Inženýrská odysea*, *Muž na radnici*, *Nejmladší z rodu Hamrů* apod. (Argenson. *Filmová databáze: Evžen Sokolovský* [online]. [cit. 2020-10-25]). Sokolovský převzal scénář z per Karla Štorkána a Jiřího Bednáře. Provázějící hudbu celého seriálu měl na starosti Ladislav Štáidl s Václavem Fialou, úvodní píseň – „Dva roky prázdnin“ nazpívala tehdy velmi populární zpěvačka Iveta Bartošová, o závěrečnou melodii s názvem „Má daleká“ se postaral Michal Penk (Mucha, 2018. *Náš region: 10 zajímavostí o seriálu Chlapci a chlapi. Víte, kde všude se natáčelo?* [online]. [cit. 2020-10-25]).

Každý díl trvá asi šedesát minut a soustředí se nejen na průběh vojny a přípravu vojáků, ale i na každodenní rodinné problémy. Rovněž v závěrečných titulcích se dočteme, že „seriál vznikl v rámci Hlavní redakce pořadů pro děti a mládež a za podpory Československé lidové armády“ (Štarman, 2018, s. 30).

Natáčení se odehrávalo na mnoha místech, především v Praze, Příbrami, Lešanech, Dobříši a Kladně. Namísto fiktivního filmového Hrádku v Čechách, kde se nacházely kasárny, použili tvůrci vesnici Květušín a město Prachatice. (Mucha, 2018. *Náš region: 10 zajímavostí o seriálu Chlapci a chlapi. Víte, kde všude se natáčelo?* [online]. [cit. 2020-10-25]).

Hlavní role se ujal Martin Zounar jako voják Tomáš Soukup, který řeší svůj vztah s Hankou (Evou Vejmělkovou). Jako další vojáky ze stejného oddílu jsme mohli vidět Honzu Bradáče (Jiřího Koptu), zvaného Guláš, Ctibora Voříška (Vladimíra Javorského), alias Kyslíka, Vlada Rutkaje (Borise Slivku) a Michala Hlaváčka (Mária Kubce). Příběhovou linku dotváří svobodník Klouček (Petr Rychlý) a poručík Jiří Ráž (František Kreuzmann) (Orec. *Filmová databáze: Chlapci a chlapi* [online]. [cit. 2020-10-25]).

V seriálu se setkáme se zápletkami a situacemi ze života. Nechybí vztahy řešené mezi vojínky a jejich odloučenými partnerkami, ale také mezi rodinami velitelů. Setkáme se i s pokusem o znásilnění, potratem dítěte, šikanou ze strany „mazáka“ k služebně mladšímu „bažantovi“. Jsme svědky klasické vojenské přísahy i nácvičku vojáků na Spartakiádu. V úvodu seriálu nastupují hlavní hrdinové na vojnu a závěrečný díl

zakočí zvládnutím prvního roku vojny. Můžeme si tedy pouze domýšlet, jak to s nimi dopadlo.

I když ze seriálu cítíme jistou propagandu vojenské služby, jelikož v době vzniku seriálu ještě nikdo nevěděl, že přijde Sametová revoluce a za pár let poté zanikne povinná vojenská služba úplně; přesto si seriál dokázal získat fanoušky i dnes, svědčí o tom reprízy na českých soukromých televizních stanicích TV Nova a FTV Prima a samozřejmě i na slovenských stanicích TV Markýza a TV JOJ, protože v období zrodu se jednalo o Československý seriál (Štarman, 2018, s. 31).

6 Přepisy vojenských výrazů ze seriálu *Chlapci a chlapi*

6.1 1. díl – „Povolanci“

2:55 – *Kampak, vojíne?*

4:41 – *Před vojnou potřebuješ nový šaty, tam je přece nebudeš potřebovat.*

4:48 – *Mám pocit, že i voják může mít doma něco slušného na sebe.*

5:20 – *Chci ti říct, že vojna je velká zkouška.*

5:45 – *Já si myslím, že by se kluci měli ženit až po vojně.*

5:55 – *No, protože i voják může mít něco slušného na sebe, ne?*

6:41 – *Tak co, Tome, kam rukuješ?*

7:40 – *730 dní, to je hrozný. A 730 nocí, to je ještě horší.*

7:51 – *Prostě je to smůla, poprvé v životě mám kluka a ten mi uteče na vojnu.*

10:30 – *To byla Jitka, strašně na mě žárlí. Víš, co mně řekla? Že mě na vojnu vůbec nepustí.*

12:12 – *Tak už je to tady, Tomáši, povolávací rozkaz, vojáčku.*

12:59 – *Nástup 1. října do 12 h.*

13:57 – *Ty víš, že tě mám ráda, Tomáši, ale brát se před maturou, vysokou a ty před vojnou, to...*

14:26 – *Měl byste mu dát prémie, pane mistr, aby se mu líp maširovalo. – Prémii dostane, až domaširuje.*

14:58 – *Spíš mě napadlo, že by sis moh, až se vrátíš z vojny, udělat tu průmyslovku při zaměstnání.*

15:19 – *No, někdo na vojnu nadává a pro mě to byly nejkrásnější roky života.*

15:57 – *Jo, tak, ty si chceš ještě před vojnou trochu užít, co?*

16:56 – *Jak to? Měníš flek? – Spíš šaty, za zelený. – Ty vole, Guláši, tak tebe vzali na vojnu? A viděli tě vůbec, dyť na tebe neseženou ani mundúr.*

17:32 – Už abych byl na tý **vojně**.

17:55 – Počkej, voni ti na **vojně** naložej.

18:29 – Snad si na tý **vojně** trochu vodpočinu.

19:00 – To už budu na **vojně**, paní Tichá.

19:10 – Hele, Franto, nech toho, haf haf jde zase do **války**. – No jo, to už říkal nejmíň třikrát. Dycky měl buď vadný, nebo navopak moc kyslíku, hraje to na **modrou**, to je jasný.

19:28 – Já kdybych byl **mazákem**, já bych mu, Vořechovi, ty plíce protáh.

19:36 – Měls mě vidět, když já byl na **vojně**, čoveče, já honil ty **bažanty**, ty museli **rajóny** dělat kartáčkem na zuby a vytírat kaničkou vod bot.

19:46 – Kam **rukuješ**, Ctibore?

19:54 – No, jo, Hrádek, tam je pěkně vostrá **vojna**.

20:32 – Ctibore, až budeš mít první **opušt'ák**, stav se u nás doma.

20:39 – A netvař se jako boží umučení, na světě jsou horší věci, než je ta tvoje **vojna**.

21:22 – S tou **modrou knížkou**, aby Ctiborek nemusel...

23:33 – Na co svetr, dyť tam budu mít **uniformu**. – Tak si ho vemeš pod **uniformu**, to nemusí nikdo vidět.

23:50 – Mami, v každých **kasárnách** je doktor.

24:10 – Jenom aby jeho dítě nemuselo na **vojnu**.

25:06 – Tak ty nám teda **rukuješ**?

26:42 – Braček sa líči s **civilom**, tak prestaňte pracovať.

27:46 – Tak už mi nebud'te taký smutný, za Márie Terézie sa chodilo na vojnu na sediem rokov.

41:05 – To ses ani nepodíval na **povolávací rozkaz**?

41:18 – *To víš, na **vojně** ti takle podstrojovat nebudou.*

41:24 – *No, Editko, co je to tady, to je Sahara party, nebo co? Michal se loučí s **civilem**, tak přines láhev francouzskýho koňaku, na mě.*

41:50 – *Dřív jak po **přísaze** se k tomu nedostanu.*

42:16 – *A tenhle gulášek je, Honzo, grátis, zaplatíš mi ho až po **vojně**.*

43:02 – *Co si to vezeš? Na **vojně** ti všechno daj.*

45:39 – *Ty Pa'lo, ty si idiot, čo si nezobral banjo, však ja basku sebou ťahať nemôžem. – No, hlavne, aby si sa do nej na tej **vojne** nedostal.*

47:46 – *Ještě nejsem na **vojně** a už mám průser.*

49:39 – *Kašlu na nějakou zatracenou **vojnu**.*

49:57 – *(z rozhlasu) Upozornění pro **povolance**.*

50:21 – *Za měsíc se uvidíme, je **přísaha**.*

52:01 – *Nejradši bych šla na tu **vojnu** místo něho, věřte mi.*

52:39 – *(z rozhlasu) Upozornění pro **povolance**. Na prvé nástupiště, kolej č. 1, přijede zvláštní vlak určený pro **povolance** Československé lidové armády jedoucí směrem...*

6.2 2. díl – „Od budíčku do večerky“

2:47 – *Vy pracujete v **kasárnách**?*

3:53 – *A heleme se, **bažanti** jdou do boje. Pizza, máme tady **klofany**. Kde jste se celej rok flákali, **bažanti**, co?*

4:13 – *Neslyšel jste **rozkaz**?*

4:22 – *První den na **vojně** a neuposlechnout rozkaz? To jste si teda dovolil dost.*

4:31 – *Jídelna je teď vyhrazena pro **přijímač**. **Odchod!***

4:46 – **Odvedenec** Vlado Ruttkay, **Okresná vojenská správa** Prešov.

5:40 - *Jste zařazen do prvního **družstva**, první čtyři, druhé motostřelecké **roty**...**Odchod!***

6:14 – *Tak kluci, hlašte se přesně podle tohoto návodu, jak to tady máte napsaný -*

*Odvedenec: Josef Novák; **Okresní vojenská správa**: Benešov; dostavil jsem se k prezentační komisi, jasný?*

6:35 – **Povolánec**: Josef Novák; **Okresní vojenská správa**: Benešov; dostavil jsem se k prezentační komisi.

8:35 – *Přechod z **civilu** na **vojnu** není snadný prakticky pro nikoho. Časem si zvyknete.*

*U **dozorčího** na stolku budete mít knihu nemocných, a když Vám opravdu něco bude, napíšete se tam a **velitel** Vás pošle za námi.*

10:11 – *Jak se jmenujete, **vojíne**? – Prosím, Voříšek. – Na **vojně** se neprosí, ale poslouchá. A co ten kufr, co to má znamenat? Okamžitě to vybalte a **civil** pošlete domů.*

*Voříšek, patříte do druhého **družstva**, ve třetí **četě**, budu Vaším **velitelem** družstva. Hlašte se na **světnici** č. 4.*

10:36 – *Vaše jméno, **vojíne**? – Co blbneš, Kloučku? Vždyť jsme spolu bydleli na intru, ne? - Oslovujte mě soudruhu **svobodníku** a za chvíli se hlašte na **světnici** č. 4.*

10:55 – **Vojíni**, žádný binec při ubytování.

11:00 – *Tady budete spát po dobu celého **přijímače**, než půjdete ke svým **bojovým jednotkám**. Ted' jste zařazení do **základního výcviku nováčků**.*

11:22 – *To víš, **vojna** z něj udělala chlapa.*

14:58 – *Jak odůvodníte svůj pozdní **nástup**?*

15:10 – *To jste si špatně přečetl **povolávací rozkaz**.*

15:48 – *Tak dost, ten pozdní **nástup** budete **nasluhovat**, jasný?*

15:54 – *Snad mě hned nechcete zavřít, pane kapitáne?–
Soudruh velitel je podplukovník.*

19:44 – ***Budíček! Nástup na rozsvičku! Jedu jedu!***

20:33 – ***Poklusem klus!***

21:38 – ***Na místě, zastavit, stát! Vpravo a vlevo v bok! Jsem poručík Petr Baláž.***

21:44 – ***Rozsvičky si u vás v přijímači povedu sám.***

21:49 – *Ten, kdo se v **civilu** flákal, nesportoval, válel se doma na kanapi a vykuřoval si, ten bude mít z počátku na **vojně** veliké problémy.*

22:04 – *Ten, kdo profláká **přijímač**, ten bude mít na **vojně** dál veliké problémy.*

22:44 – ***Nástup na osobní hygienu! ... Jedu jedu, poklusem!***

23:17 – ***Stůjte, vojíne!***

23:53 – ***Rozumím, každéj den!***

24:29 – *V kriminále, soudruhu **svobodníku**.*

24:45 – ***Pochodem v chod!***

24:48 – ***Družstvo, pozor! Čelem vzad! Směr přímý, pochodem v chod! Čelem vzad!***

Pozor! Čelem vzad! Pochodujem! Čelem vzad! Směr přímý, pochodem v chod!

Čelem vzad! ... Zastavit, stát!

26:25 – ***Nástup na rajóny a jedu jedu jedu ...a beru s sebou automaticky **bendžo**, a kdo neví, co je **bendžo**, říkám to naposledy, že je to rejžák.***

27:11 – *Tak tak, **zobáčci**, čimčarárá čimčimčim, nečumim, ale leštim.*

27:45 – *Na **vojně** se pospíchá, aby se čekalo, ne?*

29:13 – *Ale nic, soudruhu **svobodníku**. – Tak koukejte zalehnout, za chvíli bude **večerka**.*

30:00 – *V pondělí nastoupili k našemu **pluku** noví **povolanci** k vykonávání*

dvouleté základní vojenské služby, své nejčestnější vlastenecké povinnosti. Vítám je u našeho útvaru a přeji jim pevné zdraví a hodně úspěchů.

30:31 – V době základního výcviku vás budou cvičit a vychovávat zkušení a nároční velitelé a političtí pracovníci. Tím chci připomenout, aby vyžadovali stoprocentní plnění úkolů, ale aby také citlivě řešili problémy nových vojáků a plně respektovali jejich práva. Vojáci z povolání zařazeni k jednotkám základního výcviku, vlevo od tribuny, vystupte! Vojíni, představím vám teď funkcionáře pluku a vaše velitele: mým zástupcem pro výcvik je podplukovník Richter, mým zástupcem pro politické věci je podplukovník Danko, který je služebně vzdálen.

31:55 – A protože jsem od přírody optimista, věřím, že základní výcvik u mé roty proběhne bez velkých problémů.

32:12 – Stačí mi, když to zvládnete do konce přijímače, kdy proběhnou kontrolní cvičení.

32:18 – Slavnostní přísaha bude první listopadovou sobotu tady v Hrádku na náměstí. Napište svým rodičům, přátelům i láskám, aby se na vás přijeli podívat, a aby na vlastní oči se přesvědčili, jak vám ta uniforma sluší. A co jste se za ten měsíc na vojně naučili.

32:44 – Jinak vám chci na začátek říct, že se budu snažit být dobrým velitelem, ale zrovna tak budu vyžadovat, abyste byli dobrá rota. ... Zkrátka, abyste byli dobří vojáci.

33:10 – Co se stalo, soudruhu podplukovníku?

33:40 – Ale tohle jste mi nepřišel říct, soudruhu podplukovníku.

33:51 – Takže si v přijímači celé politické školenie mužstvá budeš musieť robiť ty sám.

33:57 – Na PŠM (pozn. politické školení mužstva) mi zatím vždycky stačili absíci.

34:07 – Ide o posilnenie politickej práce na rotách. ... – Ale snad jde hlavně o to, abysme tady vychovali dobrý vojáky, ne? – Škoda, že podceňuješ to ostatné, ináč by bol z teba celkom dobrý veliteľ.

34:24 – Chtěl jsem jenom říct, že to bude s nováčkama z akademie pěkná makačka, poprvé u vojsk.

34:52 – Súdruh nadporučík.

38:04 – Boženko, tady tě hledá nějaký **generál**.

38:45 – Jak mu ta **uniforma** sluší.

39:00 – A to všechno ta zatracená **vojna!**

40:32 – Takovej hodnej hoch to byl, než šel na **vojnu**.

41:10 – Ty starosti s **vojnou** mít nebudeš.

42:49 – Já dostanu **frčku** a ty chceš zůstat doma?

44:38 – A proč ne, třeba budete nejmladším **generálem**. – Takže na nemladšího **generála!**

45:03 – Když jsem viděla odpoledne ten binec na ubytovně, uvědomila jsem si, že Jirka je přísněj na pořádek asi jenom v **kasárnách**.

45:30 – Nevymlouvej se, nebo ti to starej bude muset dát **rozkazem**.

45:33 – Víte, slečno, ono žít s **vojákem**, není taková legrace, jak to na první pohled vypadá.

46:35 – Tváříš se, jako by mě **degradovali** a ne **povýšili**?

49:06 – Je mu blbě, soudruhu **svobodníku**.

49:41 – **Bojovej poplach!**

49:49 – **Nástup**, pro zbraně, **bojovej poplach!** A **jedu, poklusem!**

50:31 – **Roto, pozor! Vpravo hled!** **Soudruhu kapitáne**, nadporučík Ráž.
První rota přímo nastoupena. Počet 95, 6 na ošetřovně. – Ale pozdě,
*soudruhu **nadporučíku**.*

50:51 – Nejsm spokojen s organizací **nástupu** Vaší **roty**. Vyhodnocení provedu zítra v 15:00 na učebně **praporu**.

6.3 3. díl – „Tak přísaháme“

1:22 – Zkrátka se mohutně připravujeme na **přísahu!**

2:24 – Lidi tě odsoudí, začnou říkat, chodila s **vojákem**, měli se brát, teď ho nechala. Pochop, že tady žijeme na malém městě, každéj každému vidí až do kuchyně.

2:33 – Ale prosím tě, pamatuješ, když jsi přijela za mnou na **přísahu**, byl to jeden z mejch nejhezčích okamžiků, a přitom jsme spolu teprve začínali chodit.

3:35 – Dneska budete poprvé **střílet**, přijdete na to, že to není žádná věda, chce to jen dodržet teorii, kterou jste se naučili v učebně a překonat strach. Vaše první **střelby** budou organizovány po pracovištích, střídání budete provádět po splnění úkolů na pracovišti 1, kde bude probíhat **střelba**.

3:57 – Na **povel velitelů družstev**, na určená pracoviště, **odchod!**

4:07 – **Směno, nabíjet.**

4:10 – **Nabíjet!**

4:24 – **Zbraně** vtlačit do ramene, lokty k zemi, a nekrytě ležící figuru s kruhy, tři, střed spodního okraje, třemi jednotlivými ranami **pálit**.

4:40 – **Pálit!**

5:01 – Soudruhu **nadporučíku, vojín Soukup**, zasáhl jsem cíl dvěma zásahy, **nastřílel** jsem devatenáct bodů. Hodnocení dobré.

5:08 – Vy jste **střílel** v **civilu**?

5:09 – Jen někdy.

5:11 – Myslím, že Vám to půjde. Jeden náboj je sice mimo terč, ale zbývající dva, devítka, desítka. Napoprvý moc dobrý Soukup.

5:24 – Soudruhu **nadporučíku vojín Bradáč**, zasáhl jsem cíl jedním zásahem, **nastřílel** jsem pět bodů. Hodnocení nevyhovující.

5:31 – Kam jste mířil?

5:33 – No sem, doprostřed.

5:35 – *Myslím, že jsme si na učebně říkali mířit na střed spodního okraje, ale Vy jste měl zřejmě vatu v uších i tam.*

5:43 – *Kam jste zařazenej po **přijímači**?*

5:45 – *Budu v kuchyni.*

5:46 – *Snad v **týmu zabezpečení**.*

5:48 – *Jo, říkali, že v zabezpečení, ale v kuchyni.*

5:50 – *Tam budete potřebovat spíš vařečku.*

5:56 – *Soudruhu **nadporučíku, vojín Hlaváček**, zasáhl jsem cíl čtyřmi zásahy, nastřílel jsem osmatřicet bodů. Hodnocení výtečné.*

6:03 – *Kolika zásahy? Ukažte mi to na terči.*

6:06 – *Tady, dvě desítky a dvě devítky.*

6:10 – *Střílel jste přece jenom třema. Asi se stal zázrak.*

6:16 – *Soudruhu **nadporučíku, vojín Voříšek**, cíl jsem nezasáhl. Hodnocení nevyhovující.*

6:21 – *Jeden zásah přece jenom máte. Ale na úplně jiným terči.*

6:28 – ***Střílíte** výborně Hlaváček, kam jste mířil?*

6:31 – *Jo, tak to já nevím.*

6:33 – *Já se ptám, jakým způsobem?*

6:35 – *Na to se mě neptejte soudruhu **nadporučíku**, u nás jsem chodil na zajíce, tedy čtyřnohý, a vždycky jsem trefil.*

6:41 – *Vy jste pytláčil?*

6:43 – *Nikdy mě nechytily.*

7:55 – ***Vojíni, klus vpřed.***

8:33 – ***Vojíni, granáty připravit.***

8:35 – **Granáty připravit.**

9:12 – Soudruhu **nadporučíku, vojín** Voříšek, při plížení jsem ztratil lopatku.

9:38 – **Velitel čety**, deset minut přestávky a Voříšek využije přestávku k hledání všech ztracených věcí.

9:45 – **Provedu!**

9:46 – **Četo, pozor! K přestávce, rozchod!**

11:05 – *Tady, mám ji. Ráž bude mít radost.*

11:07 – *Vidíš, máš z pekla štěstí, ty vole.*

11:09 – *Kde je **samopal**? Vždyť jsem tady položil **samopal** přece.*

12:02 – *Tu máš, ty vole. Bud' rád, že jsem kámoš. Máš štěstí, lopatku bys maximálně zacvakal, ale za tohleto je **prokouš**. Kriminál, rozumíš?*

13:15 – *Chci, abys řekl Zuzce, že mám zítra v Praze poradu kvůli **Spartakiádě**.*

13:46 – *Jo, mimochodem, neslyšels, co se říkalo na **partajní schůzi štábu**?*

13:50 – *Jsem organizovanej u našeho **praporu**.*

15:18 – *Samý papírování, rozvrhy, písemný přípravy, někdy to jek zešlení. Kromě **výcviků** už nestíhám nic. Všichni mi nadávaj, že nechodím na školení, kašlu na nástěnky, jako by šlo na **vojně** jenom o tohle.*

17:19 – *Dnešní **střelby** se konají na závěr přijímačového období. V rámci všech kontrolních cvičení. Chci vás upozornit, že výsledky budou rozhodující při hodnocení celého **přijímače**.*

17:34 – **Směno, nabíjet!**

17:35 – **Nabíjet!**

17:53 – **Vojín** Maruščák ke **strelbe** připravený, **vojín** Rutkaj ke **strelbe** připravený, **vojín** Voříšek ke **střelbě** připravený, **vojín** Hlaváček ke **střelbě** připraven, **vojín** Bradáč ke **střelbě** připraven, **vojín** Soukup ke **střelbě** připraven.

18:07 – **Směno**, na nekrytě ležící figuru s kruhy, tři, na střed spodního okraje, třemi jednotlivými ranami, **pálit!**

18:19 – **Pálit!**

18:40 – **Směno**, palbu zastavit. **Náboj skryj, vztyk!**

18:50 – Vztyk!

18:55 – **Směno**, k prohlídce zbraň.

18:57 – K prohlídce **zbraň**.

19:34 – **Směno**, k terčům poklusem klus!

20:00 – Co to provádíte **svobodníku?**

20:01 – Co neudělá **puška**, dodělá tužka soudruhu **nadporučíku**. Jde přece o výsledky.

20:06 – Okamžitě to zalepte, tak dělejte člověče. A zítra po **denním rozkazu** se u mě budete **hlásit**.

20:18 – Víte, že bych Vás mohl dát zavřít, chlape?

20:20 – Myslel jsem to dobře, pro **družstvo** i pro celou **rotu**.

21:27 – **Mazáci** od **tankárov** vraveli, že vraj najlepšie je to pod Starým Hrádkom.

22:05 – Vůbec si to neumím s těma **mazákama** představit.

22:07 – Budeš jim nosit snídani až do postele, Kyslík. Dělat za ně **rajóny**, dávat cigára a prachy.

26:29 – Pamatujte si holky, že kdo nebyl na **vojně**, tak není žádný chlap.

28:33 – **Pozor!** Na místě, **zastavit, stát! Pohov!**

29:09 – Řeknu ti, mámo, co dokáže takový kouzlo **uniformy**, v životě jsem neměl tolik ženských jako na **vojně**. Ale táto, to už si mě přece znal. No jo, ale povrchně.

30:36 – Že je tady zavřenej, chudáček, v **kasárnách**.

30:52 – Jenomže Haničko, **vojna** trvá dva roky.

31:27 – Dovolte mi, abych Vás jménem **velitele** svazu a **náčelníka** politického oddělení, přivítal na slavnostním aktu, složení **vojenské přísahy** nových příslušníků **posádky** v Hrádku v Čechách. Zaváže Vás vysoké odpovědnosti nejen sobě, ale i k celému kolektivu, ke kázni a soudružství, tak jako tisíce vašich předchůdců, kteří se ctí splnili svou nejčestnější povinnost. Za několik okamžiků, budete před zraky svých rodičů a před **bojovou zástavou**, **přisahat** pracujícímu lidu, že budete připraveni se **zbraní** v ruce, ubránit hranici naší krásné vlasti i celého socialistického **tábora**. Děkuji i rodičům **vojáků**, že často i za cenu osobních obětí, dovedli své syny až k této přísaze. Děkuji manželkám, snoubenkám a dívkám **vojáků**, že jim svým přístupem pomohou překonat těžkosti **vojenské služby**. Chci Vás ujistit, jménem všech velitelů i politických pracovníků, že **vojáky** připravíme, co nejlépe, k budování i **obraně** socialistické vlasti.

33:00 – **Vojska posádky, pozor!** Uvítání zprava, v zástavě, **k počtě zbraň**.

33:55 – Slibuji, že budu **vojákem** statečným a ukázněným, že budu důsledně a iniciativně plnit ustanovení **vojenských řádů**, **rozkazy velitelů** a zachovávat **vojenské tajemství**. Svědomitě se budu učit ovládat **vojenskou techniku a zbraně**, svěřené mi pracujícím lidem a připravovat se pro **boj**, abych mohl na rozkaz prezidenta a vlády Československé socialistické republiky, co nejlépe bránit svou rodnou vlast a její socialistický řád proti každému nepříteli. Pro obranu socialismu, jsem vždy připraven, stát pevně v řadách ozbrojených sil Československé socialistické republiky, po boku Sovětské armády i armád ostatních socialistických zemí, v **boji** proti jeho nepřátelům a nasadit i svůj život k dosažení vítězství. Tak přísahám!

34:56 – **Tak přísaháme!**

36:16 – Soudruzi **vojáci**, ke složení **vojenské přísahy**, Vám blahopřeji.

36:22 – Sloužíme socialistické vlasti.

36:27 – Menom **vojakov**, ktorí dnes zložili slávnostnú vojenskú prísahu, prehovorí **vojak Šmíd**.

36:34 – Soudruhu **podplukovníku, vojín Šmíd**, dovolte mi promluvit. Soudruzi **velitelé**, vážení rodiče, dovolte mi, abych jménem **vojáků** promluvil na této slavnostní **přísaze**, když jsem před měsícem nastupoval do základní **vojenské služby**, věděl jsem, že mě čeká nelehký úkol. Naučit se ovládat svou osobní zbraň, bojovou techniku, žít se společným

kolektivem. V základním výcviku jsem poznal, jak tvrdá a odpovědná je služba **vojáka** základní služby.

38:10 – A u jaký teď budeš **zbraně**, Tomáši?

38:14 – No, v podstatě u **bigošů**.

38:18 – Proboha, co to je?

38:20 – No to jsou **pěšáci**, Jarko. **Pěšák**, to je grunt **armády**.

38:26 – Tatínku, já bych spíš řek u **motostřelců**, ale zatím je to **vojenský tajemství**.

44:28 – Ja viem, pri **vojsku** musíš deliť ľudí podľa **šarže** a predseda je čosi ako **generál**.

52:06 – Taky celý život málo jedl. Ukaž já ti to zabalím, vemeš si to s sebou, v **kasárnách** se ti bude hodit.

54:02 – Ale, ale, tobě se nelíbilo na vycházce kyslík? Proč? No, že tak fofruješ. Asi se nemůže už dočkat.

56:28 – No, co ti přivezla máma, no tak, nestyď se. Ale máma nepřišla. To máš teda, chlapče, pořádnou smůlu. Hod' sebou, kdo rychle dává, dvakrát dává. No, ale ty taky. Ja viac nemám. To nám to trvalo, co? A hele stará firma, co nechtěla žrát párky. Naval prachy od maminky. Nic mi nedala, je sama. To ti mám věřit? Tak aspoň Ameriky. Prosím? No cigára ne? Já nekouřím. Máma mi dala tohle, říkala, že se mi to bude hodit. Hmm, tak to tedy uhodla. Už jsme se vás nemohli dočkat, **zobáci**. Vod zejtrka, zmáknete **rajóny**, jasný. Podělte se mezi sebou, jak je ctěná libost. A to je teprve začátek, **ptáci!**

6.4 4. díl – „Nový poručík“

1:46 – Každý večer si přečtete zaměstnání na další den. Je vyvěšený u **dozorčího**. A komu to nebude jasný, tak se zeptá mě. Rozumíte? To samozřejmě platí i pro ty, co mají **menší číslo**.

2:02 – Jo a po večerce žádný čtení pod dekou jako včera Voříšek. Když chceme **vopušt'áky**, tak musíme mít taky výsledky. To snad chápete ne?

2:09 – Tady vás čeká tvrdá **vojna, zobáci**, s tím počítejte. Už nejste v **přijímači**, kde jste zvorali, co jste mohli. Tady se musí tvrdě makat, a kdo si myslí, že to bude nějaká **zašivárna**, ten bude mít co dělat se mnou. Jasný?

2:26 – Předpisy znáte, no a tady s klukama se určitě rychle domluvíte.

2:29 – **Provedu**, soudruhu **nadpraporčíku**.

2:34 – Tady je starší kuchař, **svobodník Vaněk**.

2:53 – Co já, máme tady **bažanta**, tak může makat za mě, to je zákon **vojny** ne?

2:57 – A ty jseš co? **Půlročák**, správně, takže tady mladej nebude makat za tebe, ale za mě, jasný? Takovej je přece zákon **vojny**, sám si to říkal.

3:19 – A dobrý kuchaři držež při sobě, je ti to jasný, **ptáku**?

3:34 – Čas, dvě hodiny dvacet pět minut, **vyhlašte bojový poplach!** Omezení: **vojáky** z dovolených a služebních cest nepovolávat!

3:42 – Rozumím, **provedu!** **Bojový poplach!**

3:52 – Kluci neblbněte, tohle není **kecárna**, to je **poplach!** **Pohyb, pohyb, poklusem!**

3:54 – Třeba je to jen cvičení. Jasně chvilku nás pohoněj a pak zpátky chrápat.

4:00 – Nebud' optimista, dnes ráno nám začínají **prověrky**.

6:49 – No, v **civile** som jazdil s traktorom.

6:51 – **BVPěčko** není traktor, rozumíš?

7:37 – Co jsme si říkali, kluci. **Motostřelci** musí být jako krtci. Kdykoliv se pořádně zahrabat a zmizet pod zemí.

8:00 – Soudruhu **nadporučíku**, celou noc jsem nespál. Mám děsně promáčené ponožky, je mi hrozná zima vod nohou.

8:06 – Proč jste si nevzal rezervní?

8:11 – Už jsem to nestihl.

8:28 – Před dvaceti minutami jsem měl hlásit pohotovost **obranu** a vaše **četa** ještě není hotová. Co nevidět může začít útok od Rýnu.

11:43 – **Terén** i povětrnostní podmínky byly, včera v noci, obzvlášť těžký.

11:47 – Právě tohle prověří každého **vojáka** i **velitele**. Je to prostě protivník a vy se musíte snažit ty terénní překážky nejen překonávat, ale prostě je využívat ke zvýšení odolnosti obrany.

12:00 – Na **terén** bych vážně nic nesváděl, Jirko. Já osobně vidím příčiny tvého včerejšího neúspěchu v malý připravenosti a nedokonalý souhře vaší **roty**.

12:18 – No, co vy na to, soudruhu **nadporučíku**.

14:19 – Dnes začínáme nácvik na armádní skladby pro Československou **spartakiádu**, která se bude konat příští rok v červnu, v Praze na Strahově.

14:48 – Do nácviku jsme zařadili i nováčky, protože spartakiádní blok neboli balík, má 576 cvičenců, což je v podstatě polovina **pluku**.

18:43 – Takže od zítřka začnete pracovat ve funkci zástupce **velitele**, pro věci politické, u první **motostřelecké roty**, soudruhu **poručíku**.

20:43 – Tady je potřeba, aby Vás bylo slyšet **poručíku**, jestli tu chcete být něco platný. Hlavní je **výcvik a bojová pohotovost**. Co se týká politické přípravy, ještě loni to tady obstarávali absolventi.

21:19 – Tak, jak si to představujete?

21:22 – Zajímat se o kluky, vědět o nich, co nejvíc. Jaký mají problémy a starosti, tady v **kasárnách** a taky doma. A jestli ten kluk má v **civilu** holku a jestli mu píše a tak.

21:32 – Takže chcete dělat **vojákům** takovou chuťvu. Nebo rovnou tetu Sally? A dál?

23:27 – Pán **poručík**, dovolte mi přehovorit.

26:25 – **Voják** má nárok na výdej stravy jen když je po výcviku řádně umytej a upravenej. To Vy nevíte, soudruhu **vojíne**?

25:44 – Hele Hasman, nakupuj si u autoparku, tady někde brousí **proviant'ák**.

25:53 – Guláši, taky tě tady tak dusej?

25:55 – *Jak vidíš, mám to tady docela dobrý.*

25:57 – *Já, jak slyším slovo **bažant** nebo **pták**, tak bych jim...*

26:09 – *Nezdržuj a **bagruj, ptáku**.*

28:35 – *Kyslík, **výkoňák** mi pro tebe nechal dopis, když si byl na ošetřovně. Mohl by ses tam pomalu nastěhovat, vid'?* Určitě vod děvky, chceš se podívat? *Ale nejdřív si uděláme dvacet kliků, co říkáš? A poctivejch, jsi přece chlap, když ti píšou děvky, no ne?*

29:39 – *Toto sa predsa nesmie, súdruh **slobodník**. Ak mu ten list okamžite nedáte, budem to **hlásiť veliteľovi**.*

29:49 – *Co se tady uvaří, to se tady taky sní. A s **bonzákem** tady umíme zatočit. No tak vořech, myslím, že jsem vydal rozkaz.*

33:46 – *Vlado, Vlado, tvůj **výkoňák** má službu v kuchyni a posílá ti **káděčko**.*

38:42 – *Hele, tady přišla naše **armáda**. Napij se s náma, **generále**.*

38:55 – *Počkej a **za kolik to máš?***

38:57 – *Ještě za vela.*

39:00 – *Pěkná **buzerace**, co?*

43:40 – *Uvědomte si, že když jste v **uniformě**, jste všude vidět. Když se porve nebo popere **civilista**, je to jiný. Ale opilý **voják**, to je na celý **armádě**. Víte, co si lidi o nás řeknou? Na **vojně** se jenom chlastá. Takhle tam ty kluky vychovávají.*

45:12 – ***Vojna není civil**.*

45:22 – *Ale kvůli tomu se přece nervu. Kdo ponese za Rutkaje odpovědnost? Samozřejmě já! Nikdo se **vojáka** neptá, ze kterýho je **družstva**, nebo ze který je **čety**, ani z kterýho je **praporu**, ale každý řekne: **rota nadporučika** Ráže má průser. **Vojna** je kolektiv, malér jednoho je malér všech.*

46:39 – *Černá káva pro Hasmana, ale musí to bejt síla. No tak padám **ptáku**, padám.*

46:51 – *Předpisy jo? Tak abys viděl, co znamená, když **máza** řekne Afrika.*

47:50 – *To kafe si vytřete sám, soudruhu **svobodníku**, když jste si ho sám rozlil.*

50:45 – O toho **vojáka**, co Vás v pátek napadl. Proč si myslíte, že to udělal?

51:12 – Co je mi do toho? Už jsem to všechno řek **liftonům**, tak si trhni nohou.

51:50 – Ten Rutkaj pracoval v civilu jako traktorista, na Slovensku, V JRD v Kapušanech. A **evidenčák** říkal, že jim, v **poddůstojnický škole**, pořád chybí šoféři. Co kdybysme Rutkaje poslali do řidičského kurzu?

54:12 – Je to ještě daleko.

54:13 – Není to daleko. Jestli se bojiš, že zůstaneš na ocet, tak, já se obětuju.

54:19 – Jsi neobyčejně laskavý Luděčku, ale nevím, jestli, Tomáš, dostane **opuštěák**.

54:23 – Ale nedostane **vopuštěák**. Po třech měsících na **vojně**, nemůže dostat **vopuštěák**, to je nesmysl.

6.5 5. díl – „Zelené Vánoce“

2:28 – Víme dobře, že kolem nácviku na **Spartakiádu** je v celo-útvárové organizaci SSM i v celém **pluku** hodně otázek a problémů. A je samozřejmý, že naše svazácká organizace musí přijít s nějakým účinným návrhem.

3:50 – Ať nám za to dají na Vánoce **opuštěáky**.

3:55 – O tomhle nerozhoduju já, ale pokud přijmete závazek za svůj, požádám **velitele** jednotlivých **rot**, aby navrhli na **opuštěáky** přednostně ty, kteří budou cvičit navíc.

7:40 – Pokud nebudete mít výsledky v **bojový přípravě**, to ale znamená všichni, nemůžete počítat s nějakými výhodami. Myslím, že jsem už jednou řek, že slova jako „**mazák**“ nebo „**bažant**“ nechci slyšet. A zvláště ne, na svazácké schůzi.

7:57 – Já jsem chtěl říct, jak k tomu přijdou **druhoročáci** soudruhu **nadporučíku**. Většinou mají výsledky a **vopuštěáky** stejně nedostanou. To je přeci nespravedlivý, ne?

8:07 – Každý kolektiv, každá **jednotka** se bude vždycky posuzovat ne podle těch nejlepších, ale podle celkových výsledků. A taky podle toho, jak ti nejlepší budou pomáhat těm slabším.

8:20 – **Bažanti** zasraný.

8:28 – Já jsem chtěl jenom říct, že soudruh **poručík** Baláš nám slíbil, když budeme nacvičovat navíc, o sobotách a o nedělích, takže pojedeme na Vánoce domů.

8:45 – To jste mu zřejmě asi špatně rozuměli. Žádné hromadné **opuštěňáky** neexistují.

8:53 – Ale, my už jsme napsali domů, že přijedeme.

11:43 – Zajistil jsem vystoupení armádního uměleckého souboru a počítám s promítnutím dvou nebo tří filmů. Tak to je k té kulturní části vánočního programu. Aby kluci neseděli jen u televize. Na šestadvacátýho je plánován sportovní den **velitele pluku**. Na Silvestra čtyřboj a na prvního ledna novoroční běh. A taky chystají něco svazáci.

12:56 – Stráži, pozor! **Velitelé** stráže ke mně!

13:08 – Soudruhu **nadporučíku**, **velitel** stráže číslo jedna, **četař** absolvent Mokry.

13:12 – Soudruhu **nadporučíku**, **velitel** stráže číslo dva, **svobodník** Kouček.

14:39 – Provedu soudruhu **svobodníku**.

14:43 – Hele neblbni. Kdybych netrval na tom vykání, tak mě **lampion** zjebe jak malýho psa.

15:21 – Hasman je dobrej řidič a má výsledky a ty mi **bažanti** neudělaj.

31:14 – Máte dvacet minut po večerce, soudruhu **svobodníku**.

31:18 – Moc máváš křídla, **ptáku**, abys nespád z větve, vole!

40:49 – Když já nevím, jestli ve čtvrtek dostanu **vycházku**.

45:08 – Čau **generále**, jak ti to utíká? **Metr ještě nestřiháš**, vid'?

6.6 6. díl – „Supermazák“

9:00 – Mohl jste si ušetřit čas i peníze a nechat se ostříhat v **kasárnách** ne?

12:27 – Soudruhu **nadporučíku**, **střelec vojín** Hlaváček. Splnil jsem průpravné cvičení ve **střelbě** ze **samopalů**. Při **střelbě** jsem zpozoroval dva cíle, dva cíle zasáhl. Spotřeboval jsem všechny **náboje**. Hodnocení – výtečně.

12:41 – Soudruhu **nadporučíku, střelec vojín** Voříšek. Nesplnil jsem průpravné cvičení ve **střelbě ze samopalu**. Při **střelbě** jsem zpozoroval dva cíle, dva cíle jsem nezasáhl. **Náboje** jsem spotřeboval. Hodnocení – nevyhovující.

12:53 – **Vojíne** Hlaváčku, zasáhl jste oba cíle, hodnocení výtečné. **Vojíne** Voříšku, nezasáhl jste žádný cíl, hodnocení nevyhovující. **Pozor! Vpravo v bok**, k výdejně, **pochodem vchod!**

13:30 – **Vojíne** Hlaváčku, požádejte o zvláštní dovolenou.

16:11 – *Jsi pro nás nejdůležitější osoba, umíš **střílet**.*

16:16 – *Musím to **šlohnout** nějakému klukovi, co za to vyfásne **prokouše**.*

20:17 – *Hledám soudruha Ráže.*

20:19 – *Pan Ráž je v **terénu**.*

20:42 – *Já jsem jeho syn a mám jenom hodinu čas. Musím zpátky na **posádku**. Kdo ví, kdy se zase dostanu do Prahy.*

20:49 – *Tak Vy jste Pepíkův kluk. Ani se nám nepochlubil, že má v rodině **zelenýho**.*

25:59 – *Co děláš v sobotu večer, Venuše? Mám výhodnou **vycházku**, můžeme se někde zahřát.*

36:23 – *Chraň tě pánbůh, **bonzovat**.*

39:50 – *Ukažte, co to máte?*

39:55 – *To nic není, soudruhu **poručíku**.*

42:10 – *Tak, jak je to s tím Vaším zraněním? Kdo Vám to udělal?*

42:15 – *Už jsem to všechno řekl **poručíku** Bílkovi.*

42:17 – *Co jste mu řekl? Proč mi sakra lžete? Já vím, že musíte s tím darebákem nebo s těma darebákama žít na jedný **světnici**, a že ze strachu radši mlčíte, ale **šikanování** tady trpět nebudu. Tak mluvte!*

44:31 – *Žádná **zašírvarna** soudruhu **vojíne**, za pět minut máte nástup do zaměstnání, jasný?*

44:35 – **Provedu!**

46:38 – *Voříšek, vstávej!*

46:40 – *Co je?*

46:42 – *Osobní poplach.*

46:43 – *Co to je?*

46:44 – *To je **poplach** pro **bonzáky**. Padej Vořech, padej!*

48:30 – *Celo-útvárový výbor KSCĚ tedy navrhuje **veliteli pluku**, aby celý případ šikanování, který byl objeven u **první roty**, předal **vojenskému prokurátorovi**.*

48:41 – *Ten za nás ale problém **mazáctví** nevyřeší. To si budeme muset dát do pořádku sami.*

6.7 7. díl – „Zimní zkoušky“

9:13 – *Co je to tady za bordel? Klidně mě k tobě pustili bez **propustky**, to se stát mě, když jsem tu sloužil, tak toho **dozorčího** zavřu, až zčerná. Nazdar!*

10:44 – *Tak co, berete mňa za šoféra?*

10:46 – *No, když nás nebudeš moc **buzerovat**.*

10:48 – *No počkejte, kluci, von už je vlastně **šarže**.*

11:03 – *Abych tě neposlal na **rajóny**, hubeňoure.*

11:05 – *Pozor, pozor, súdruh **svobodník**. **Šikan** je trestný. Vzpomeňte si na Hasmana.*

11:09 – *A s tím je co?*

11:11 – *Hačá, chudinka.*

11:13 – *Čeká ho soud, dostal tři paragrafy.*

12:50 – *Zimní cvičení prověří to, co jste se naučili. Tady i ve **vojenském prostoru**. Nebude to lehké, ale já osobně věřím, že úkol splníme. Naše **rota** odjede, společně s celým **praporem**, železničním převozem, zítra ráno. Mimořádnou pozornost věnujte na*

zimním cvičení zbraním a technice. Jejich stav bude rozhodovat o konečném výsledku cvičení.

13:56 – ***Nadprápora** mi řek, že prej nám ňák škytá kotel, abysme se na to radši ještě mrkli.*

13:59 – *Cože, ted'?*

14:13 – ***Pohov**, já ti mávám, Guláš!*

14:16 – *Jseš normální zaštvák.*

24:44 – ***Lípa dvě**, z **Lípa 213**, most ve směru postupu zaterasený.*

24:50 – *Rozumím, vyhledejte objížd'ku. Zde Lípa dvě, **příjem**.*

24:56 – *Sosna, zde Lípa, v prostoru 28 zaterasený most, postupuji ve směru 31, 32, dál po stanovené trase. Zde Lípa, příjem.*

25:08 – *Rozumím, zde Sosna, příjem.*

36:41 – *Na co čekáte **svobodníku**, ztrácíte drahocenný vteřiny. Jako **velitel** vozu přebíráte řízení.*

36:48 – ***Provedu**.*

37:05 – *Kolik jste toho najezdil tenhle měsíc?*

37:08 – *Moc ne. Nebyl čas.*

37:10 – *Co to je, moc ne. Kolik teda?*

37:15 – *Nic.*

37:22 – *To nevíte, že máte, jako druhou profesi, řídit **BVP**? Víte, co to je na **vojně** zastupitelnost?*

43:57 – *Čtyřko, zde Lípa. Palbu 102 připravit. Zde Lípa, příjem!*

44:02 – ***Palbu** 102 připravit.*

44:43 – *Palba 102, pal!*

44:52 – *K boji, zde Lípa dvě, příjem!*

45:08 – *Kulomet na pěchotu šest, do pasu krátkými dávkami. Pálit!*

45:36 – *Družstvo, do úseku soustředěné palby, čtyři, do pasu rychle pálit.*

46:16 – *Pancéřovník, přímo u keře tank. Dva, pálit!*

46:26 – *Granáty připravit, zde Lípa dvě, příjem.*

6.8 8. díl – „Samopal“

7:54 – *Podávám obžalobu na svobodníka základní služby Jana Hasmana, že dne 13. ledna 1985 v lesním porostu, v blízkosti Hrádku v Čechách, kolem šestnácté hodiny, se pokusil násilím donutit k souloži Venuši Lošťákovou, při čemž své jednání nedokonal jen díky aktivnímu odporu poškozené a zásahu vojína Michaela Hlaváčka. A dále, že dne 13. ledna roku 1985, ve večerních hodinách, v ubytovacím prostoru své jednotky, bezdůvodně napadl údery pěstí do obličeje vojína Voříška. A dále pak, ve večerních hodinách dne 26. ledna 1985 tamtéž, vojína Voříška pohrůžkou násilí nutil, aby se svlékl donaha a pro jeho obveselení prováděl takzvané kliky, čímž chtěl zdůraznit svou nadřazenost vojáka druhého ročníku nad vojákem prvního ročníku. Tím spáchal – pokus trestného činu znásilnění podle paragrafu 8 odstavec 1 a 241 odstavec 1 trestního zákona. Trestný čin urážky mezi vojáky podle paragrafu 277 odstavec 1 písmeno B trestního zákona a trestní čin vydírání podle paragrafu 235 odstavec 1 trestního zákona.*

9:38 – *Obžalovaný vstaňte! Rozuměl jste obžalobě?*

9:44 – *Ano.*

39:38 – *A ráno při budičku normálka, jasný?*

42:42 – *Dneska ráno mi velitel praporu předal tvou žádost, tak ty chceš dezertovat, ty, zrovna ty. Víš, co bych ti nejradši... Pamatuješ se na dobu, kdy si tu nastoupil ze školy, jako velitel čtyř? Já jsem byl zrovna jmenovanej do funkce velitele útvaru. Mnoho lidí mě strašilo, tady nebyla jednoduchá situace, čtyřicet procent důstojníků žádalo o přemístění, a přesto jsem tu funkci vzal.*

44:03 – *Hergot, copak tvoje žena nevěděla, že si bere vojáka?*

44:06 – *Asi si to představovala jinak.*

44:08 – *No, přece nám celej **pluk** nerozloží jedna jediná ženská!*

46:25 – *Hele Palo, za to, co udělal, už svý dostal, tak drž hubu a **bagruj**.*

53:30 – *Oceňuji příkladný čin **vojína** Michaela Hlaváčka, při výkonu **strážní služby**, kdy rozhodným postupem zabránil **napadení strážního stanoviště**. Útvare, pozor!*

55:30 – *Soudruhu **plukovníku**, **velitel pluku podplukovník** Mareš. Spartakiádní **prapor** nastoupen v počtu 576 cvičenců, k prověrce **armádní spartakiádní skladby**.*

6.9 9. díl – „Trápení“

6:14 – *Soudruhu **podplukovníku**, tělovýchovný **náčelník poručík** Baláš. Přišel jsem na **Váš rozkaz!***

14:22 – *Kdy ti dneska končí **opušt'ák?***

14:25 – *Až zítra ráno.*

39:34 – *Ale kdybysme něco prošvihli, tak si každěj řekne, že to naše hraní, byla obyčejná **zašivárna**.*

6.10 10. díl – „Řádná dovolená“

32:37 – *Jak jsou na tom kluci v politický přípravě? **Prověrky** letos začínají ihned, po 15. srpnu.*

33:43 – *A nemusím Vám jistě připomínat **šikanu**, prokurátora a hlavně slib, který jsme dali oba starýmu. A jděte se podívat v neděli večer na **světnici**.*

45:08 – *Nevíme, co máme dělat. Od 22:00 jsou noční **střelby** a **velitel první čety**, **poručík** Malý, se nedostavil do **kasáren**.*

46:34 – *Jestli máš nějakej problém, tak to řeknu **devet'ákovi**.*

46:37 – *Na **devet'áka** ti seru.*

47:10 – *Kde je tady maso?*

47:12 – *Tak mu ho ukaž, dělej! Ukaž mu to ty **ptáku**, nebo uvidíš.*

49:21 – *Soudruhu **nadporučíku**, **vojín** Soukup. Přišel jsem na Váš **rozkaz**.*

50:57 – *Promiňte, ale nikdy mě nenapadlo být celý život v **uniformě**. Pořád plnit rozkazy, jí tam, kam mě **odvelej**, pořád se stěhovat, začínat znova. A budu mít rodinu.*

6.11 11. díl – „Prověrky“

17:23 – *Soudruhu **plukovníku**, dovolte mi Váš příjezd oznámit **dozorčímu útvaru**.*

22:30 – ***Vojín** Voříšek, **nástup** na **palebnou čáru** a ke **střelbě připravit!***

40:47 – *Tak pojd'te, **bažanti**, už se na vás těšíme.*

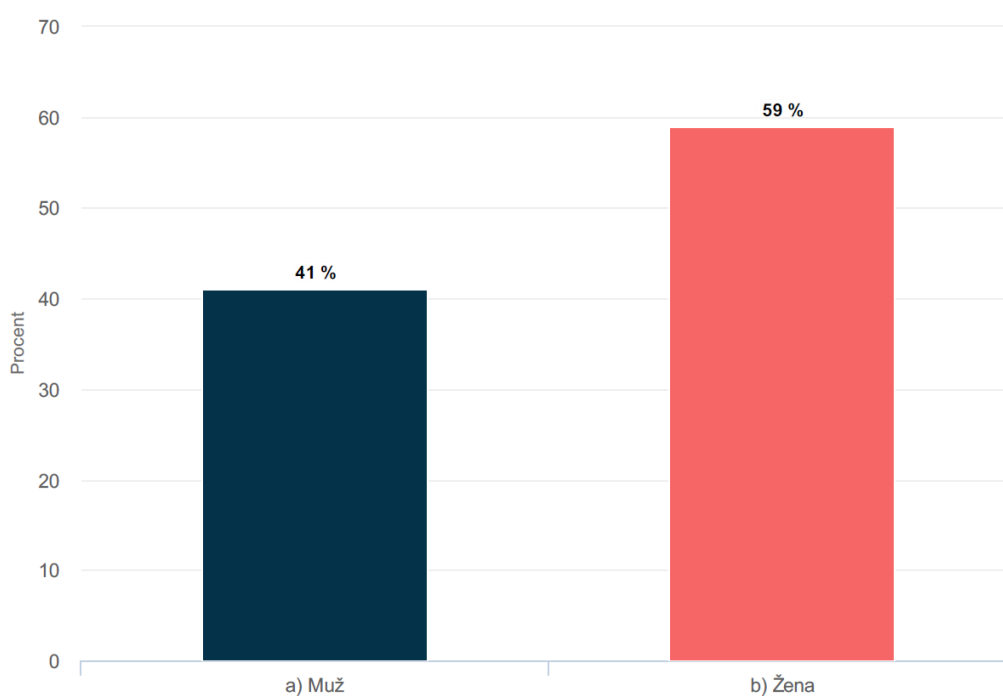
43:58 – *Ale **poručík** není odvozený od slova poroučet, ale být po ruce.*

7 Zpracování dotazníků

Průzkumu se zúčastnilo 303 lidí (původně 304, ale jeden respondent nevyplnil celý dotazník, a tak je číslo celkového počtu odpovědí v druhé polovině dotazníku o 1 menší, tudíž i procentuální popisky u grafů).

Veškeré vysvětlené slangové výrazy jsou použity ze *Slovníku nespisovné češtiny* (Hugo a kol.) a internetového slovníku (*Slovníček Československé lidové armády* [online]. [cit. 2020-12-07]).

1. Jakého jste pohlaví?

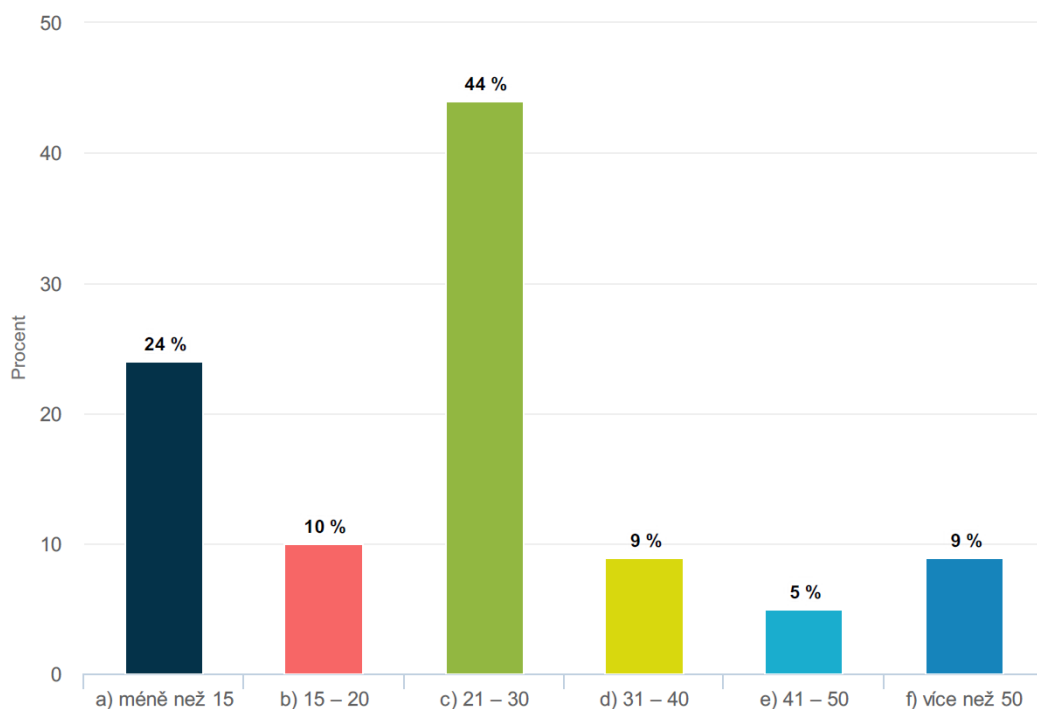
Hodnota	Procent	Odpovědi
■ a) Muž	41 %	125
■ b) Žena	59 %	179

Celkový počet odpovědí: 304

1. Z celkového počtu 304 dotázaných se průzkumu zúčastnilo 125 mužů a 179 žen. Žen tedy bylo o 18 % více, což přikládáme tomu, že se v našem okolí vyskytuje více zástupkyň ženského pohlaví.

2. Kolik je Vám let?

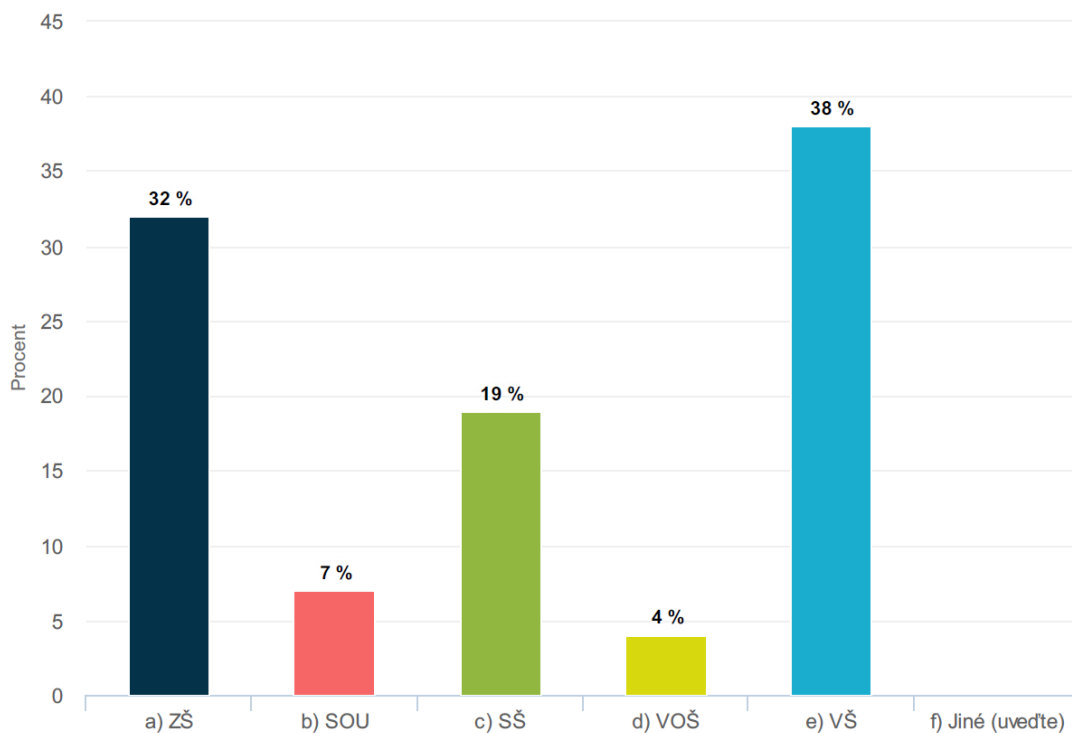

Hodnota	Procent	Odpovědí
■ a) méně než 15	24 %	74
■ b) 15 – 20	10 %	30
■ c) 21 – 30	44 %	134
■ d) 31 – 40	9 %	26
■ e) 41 – 50	5 %	14
■ f) více než 50	9 %	26

Celkový počet odpovědí: 304

2. U druhé otázky, jež se týká věku, vede s jistou převahou kategorie 21–30 let, což je dáno naší věkovou skupinou (jedná se převážně o naše přátele a známé). Na druhém místě se umístil věk do 15 let převážně žáků základních škol *Bítovská* v Praze a *Husova* v Liberci. Dohromady mají tyto dvě skupiny bezmála 70 % z celkového počtu dotazovaných.

3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

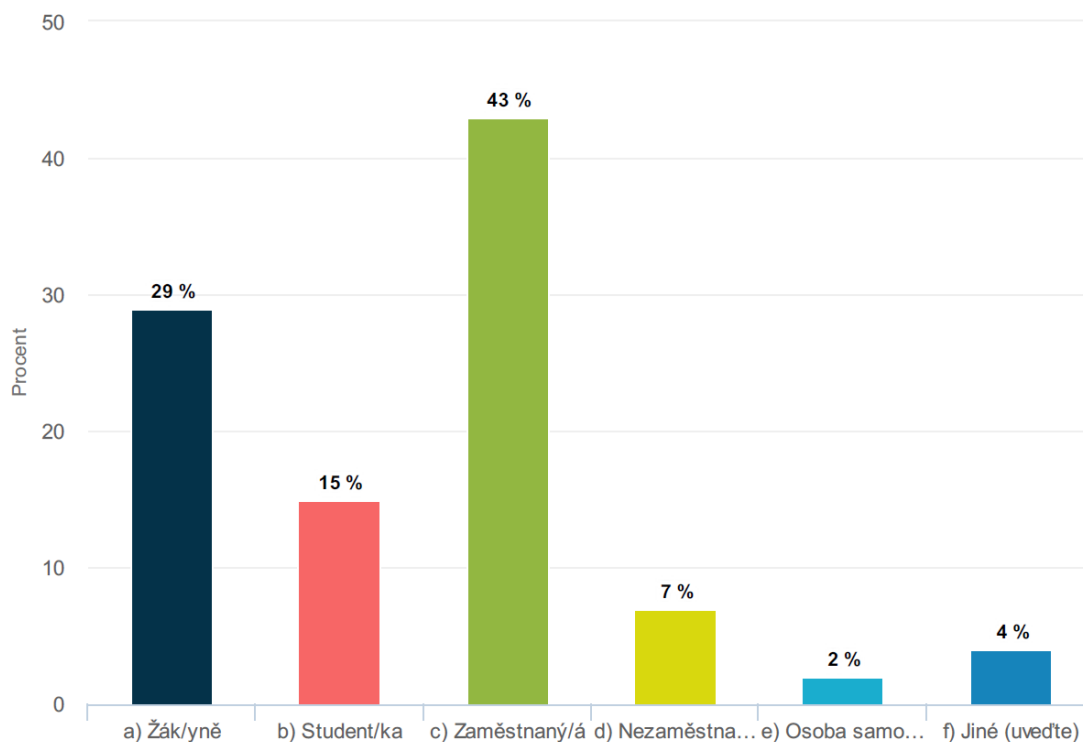

Hodnota	Procent	Odpovědí
■ a) ZŠ	32 %	96
■ b) SOU	7 %	20
■ c) SŠ	19 %	59
■ d) VOŠ	4 %	12
■ e) VŠ	38 %	116
■ f) Jiné (uvedte)	0 %	1

Celkový počet odpovědí: 304

3. Jak je vidno, nejvyšší počet obstaralo vysokoškolské vzdělání (38 %) a jako druzí skončili dotazovaní se základním vzděláním (32 %). To ovšem přikládáme špatnému vyplnění ze strany žáků, jelikož měli použít spíše kolonku *jiné*. Pouze jeden/jedna respondent/ka odpověděl/a jako možnost *jiné*, a to žák/žákyně 6. třídy.

4. Pracovní status

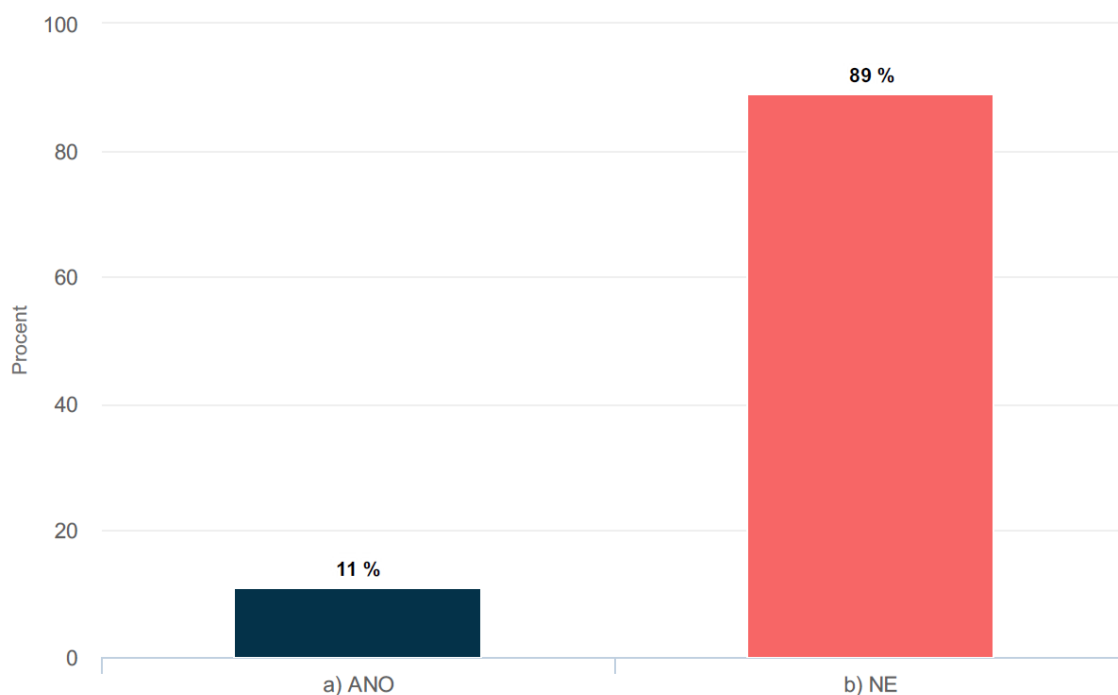

Hodnota	Procent	Odpovědí
■ a) Žák/yně	29 %	88
■ b) Student/ka	15 %	46
■ c) Zaměstnaný/á	43 %	131
■ d) Nezaměstnaný/á	7 %	20
■ e) Osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ)	2 %	6
■ f) Jiné (uvedte)	4 %	13

Celkový počet odpovědí: 304

4. Zde jsou odpovědi rozsáhlejší. Nejvyšší pozice obsadili zaměstnaní a školou povinní respondenti. Vzhledem k současné situaci je také vysoké procento nezaměstnaných, konkrétně 7 %. V kategorii *jiné* odpovídali maminky na mateřské dovolené, senioři a také studující a pracující lidé zároveň. Poslední skončily osoby samostatně výdělečně činné.

5. Absolvovali jste povinnou základní vojenskou službu? (Zrušena 31. 12. 2004)
(Otázka se týká pouze mužů, ženy pokračují k otázce č. 6)

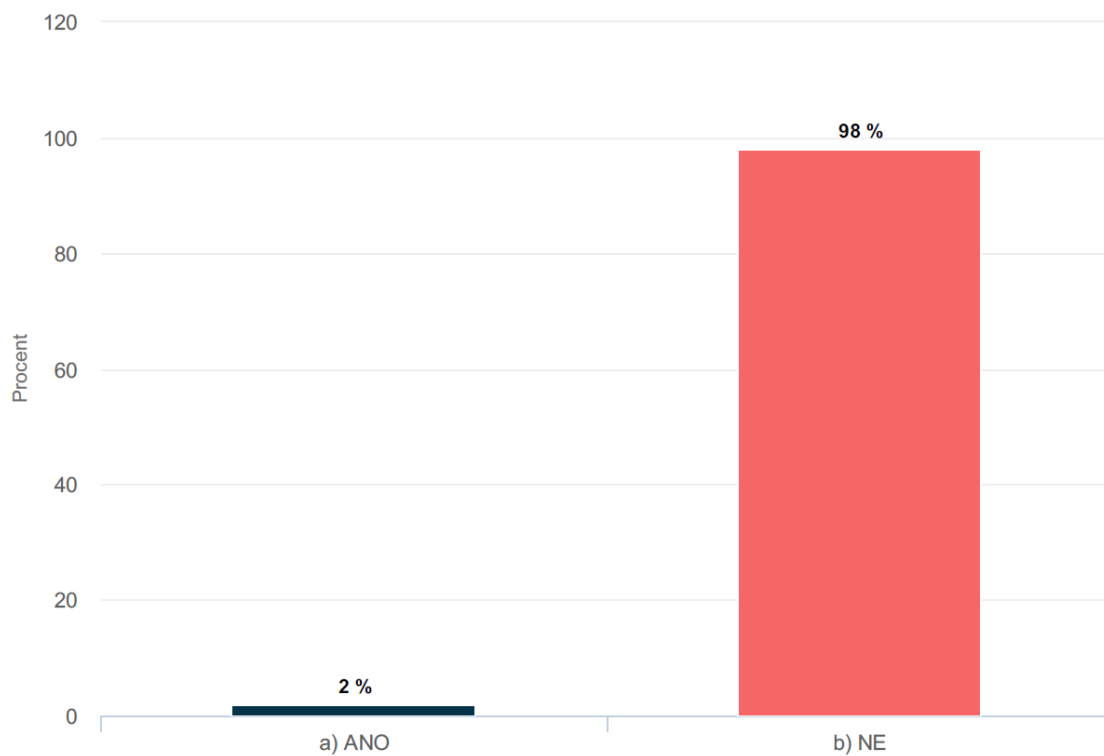

Hodnota	Procent	Odpovědí
■ a) ANO	11 %	25
■ b) NE	89 %	213

Celkový počet odpovědí: 238

5. Pouze 25 mužů absolvovalo povinnou základní vojenskou službu. Můžeme zde upozorovat, že ačkoliv byla otázka určená pouze pro muže, odpovídalo na ni také značné množství žen, protože jsme nasbírali 238 odpovědí, ale dotazovaných mužů bylo pouze 125.

6. Jste vojákem z povolání?

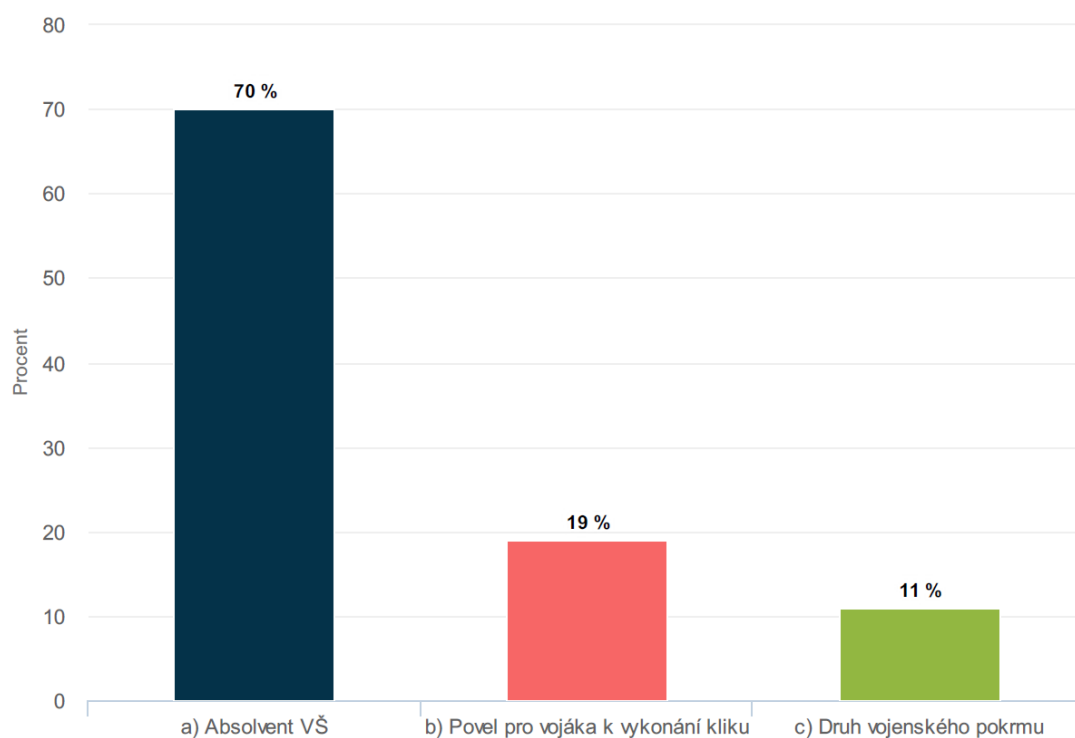

Hodnota	Procent	Odpovědi
■ a) ANO	2 %	6
■ b) NE	98 %	298

Celkový počet odpovědí: 304

6. Z celkového počtu dotazovaných je 6 (tedy 2 %) osob vojákem z povolání.

7. Co znamená slangový výraz ABSÍK?

Hodnota	Procent	Odpovědi
■ a) Absolvent VŠ	70 %	212
■ b) Povel pro vojáka k vykonání kliku	19 %	58
■ c) Druh vojenského pokrmu	11 %	34

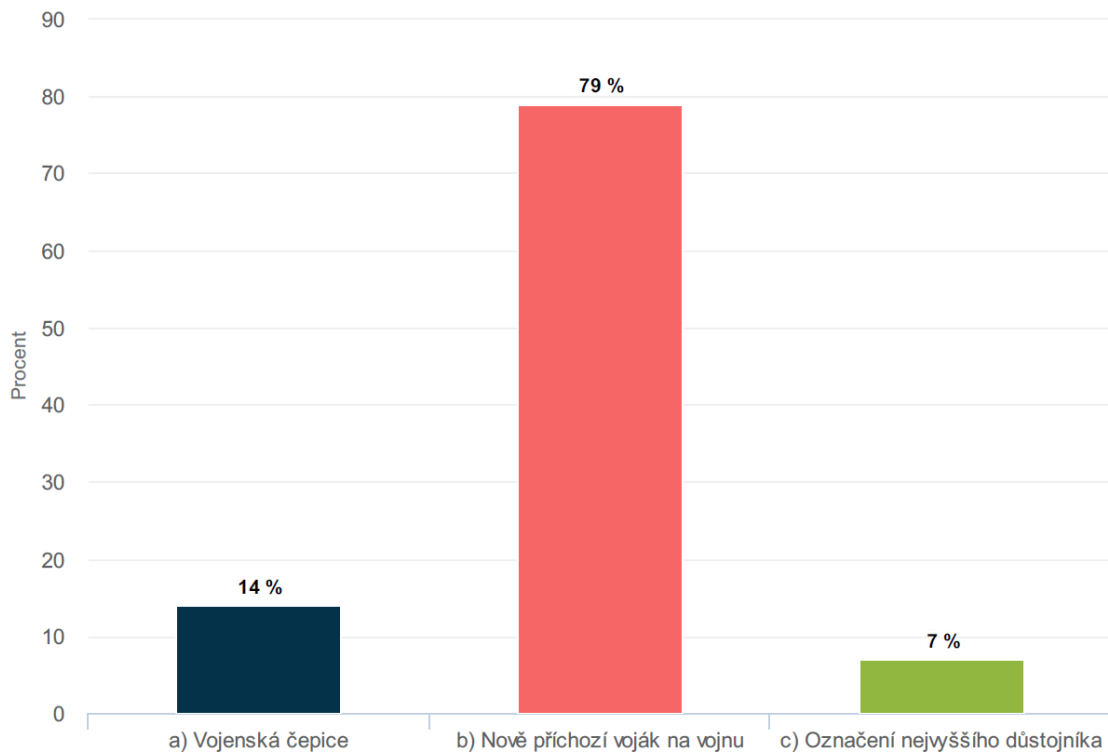
Celkový počet odpovědí: 304

7. „Voj. dř. Absolvent vysoké školy ve vojenské základní službě, srov. absa, kolejnička, špagát“ (Hugo a kol., 2009, s. 43).

70 % dotázaných odpovědělo správně, jelikož ABSÍK znamená absolvent VŠ.

19 % si myslelo, že jde o povel k vykonání kliku a 11 %, že je to druh vojenského pokrmu.

8. Komu nebo čemu se říká BAŽANT?

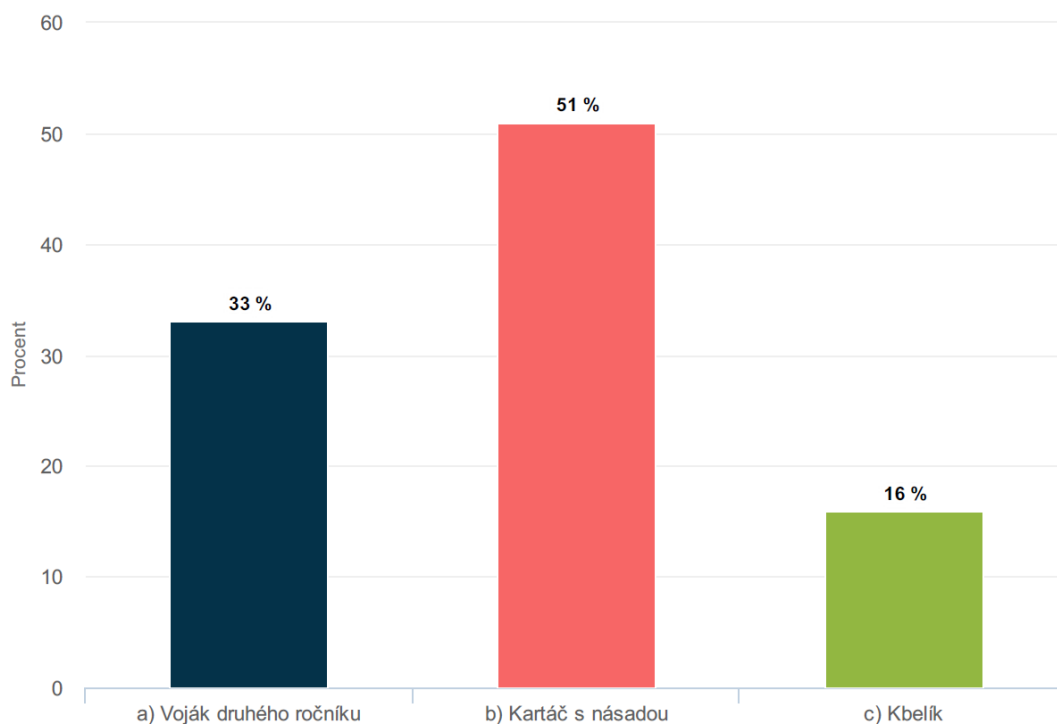
Hodnota	Procent	Odpovědí
■ a) Vojská čepice	14 %	43
■ b) Nově příchozí voják na vojnu	79 %	240
■ c) Označení nejvyššího důstojníka	7 %	21

Celkový počet odpovědí: 304

8. BAŽANT označuje nově příchozího vojáka na vojnu. Většina (79 %) odpověděla správně.

„1. voj. vojn v prvním roce dřívější dvouleté základní služby (...), srov. zobák, pták, myš, milionář. 2. stud. Podobně žák či student prvního ročníku, obecně někdo nový. 3. med. nádoba na moč“ (Hugo a kol., 2009, s. 59).

9. Kdo nebo co je BENŽO?

Hodnota	Procent	Odpovědí
■ a) Voják druhého ročníku	33 %	99
■ b) Kartáč s násadou	51 %	156
■ c) Kbelík	16 %	49

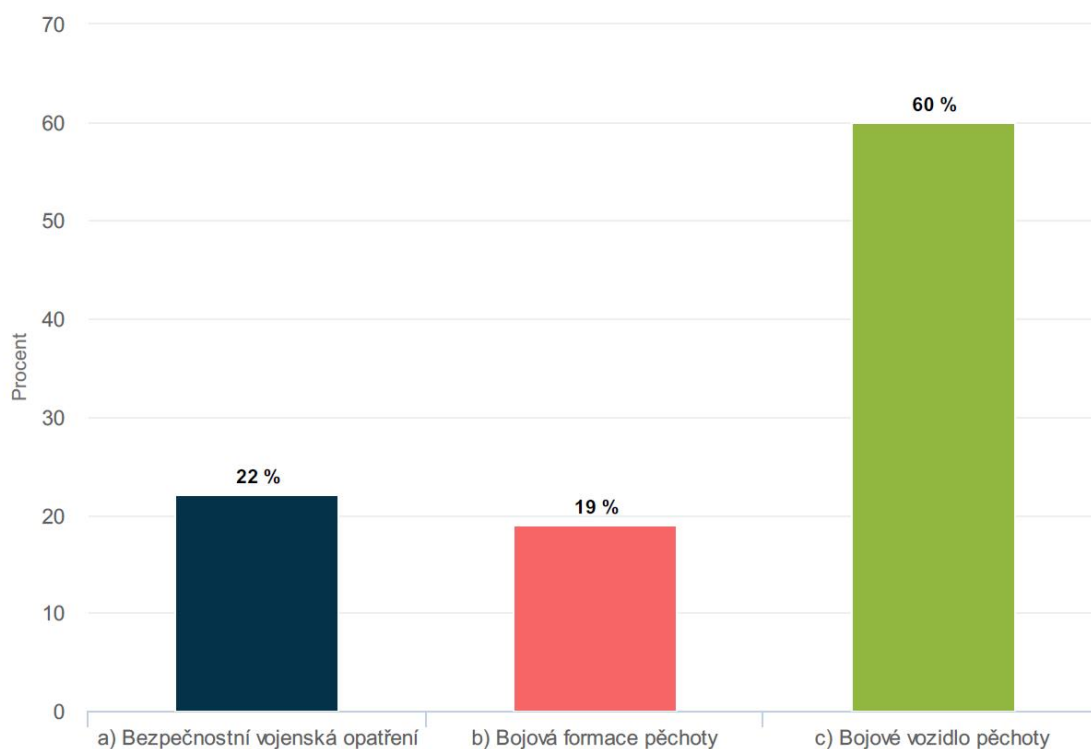
Celkový počet odpovědí: 304

9. BENŽO je kartáč s násadou (Slovníček Československé lidové armády. Online. [přístup 2020-12-07]).

33 % respondentů si myslela, že se jedná o název pro vojáka druhého ročníku.

10. Co znamená slovo BÉVÉPÉČKO?

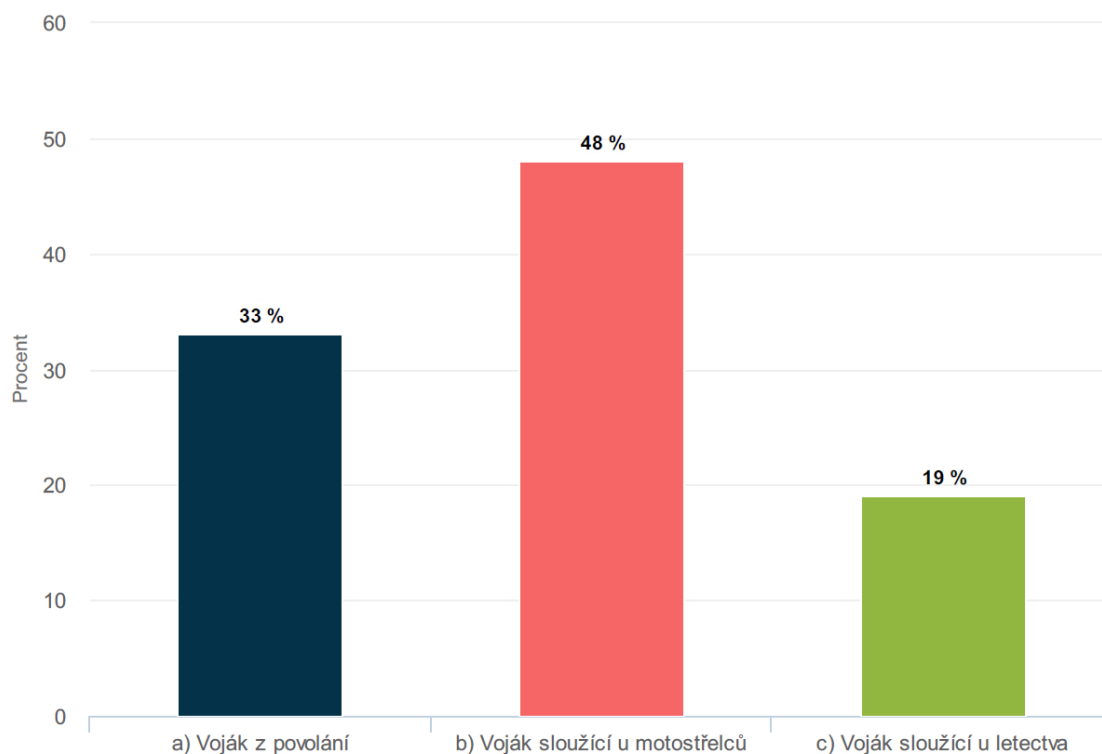
Hodnota	Procent	Odpovědí
■ a) Bezpečnostní vojenská opatření	22 %	66
■ b) Bojová formace pěchoty	19 %	57
■ c) Bojové vozidlo pěchoty	60 %	181

Celkový počet odpovědí: 304

10. BÉVÉPÉČKO = bojové vozidlo pěchoty. Tuto správnou odpověď, nad ostatními možnostmi, označilo 60 % lidí.

Výklad dle Huga a kol. (2009, s. 62): „Voj. bojové vozidlo pěchoty, srov. ótéčko; podle zkratky BVP.“

11. Kdo je BIGOŠ?

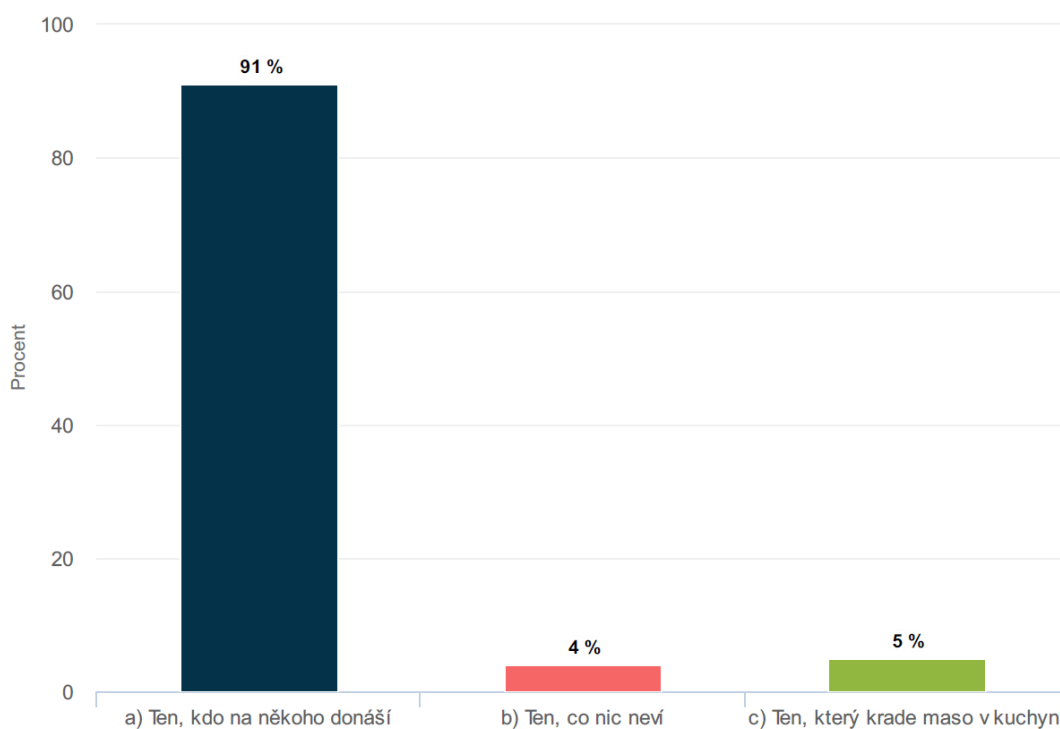
Hodnota	Procent	Odpovědí
■ a) Voják z povolání	33 %	100
■ b) Voják sloužící u motostřelců	48 %	146
■ c) Voják sloužící u letectva	19 %	58

Celkový počet odpovědí: 304

11. BIGOŠ, jak správně uvedlo 48 % dotázaných, je opravdu voják sloužící u motostřelců. Nemálo hlasů ale získala i odpověď, že bigoš znamená voják z povolání, tomu se ale říká jiným způsobem (viz níže).

Hugo a kol. (2009, s. 63) označuje bigoše jako „voj. vojín, zejm. v motostřeleckém (pěším) vojsku; má obv. hanlivý (někdy ovšem i neutrální) význam. (...) Přestože šlo o jedno ze základních slov voj. mluvy za bývalého režimu, jeho původ není jasný; prý podle jakéhosi výrazu *biga* s významem bahno, již Oberpfalcer 1934 pro pěšáky uvádí název *bahňáci* (...).“

12. Kdo je BONZÁK?

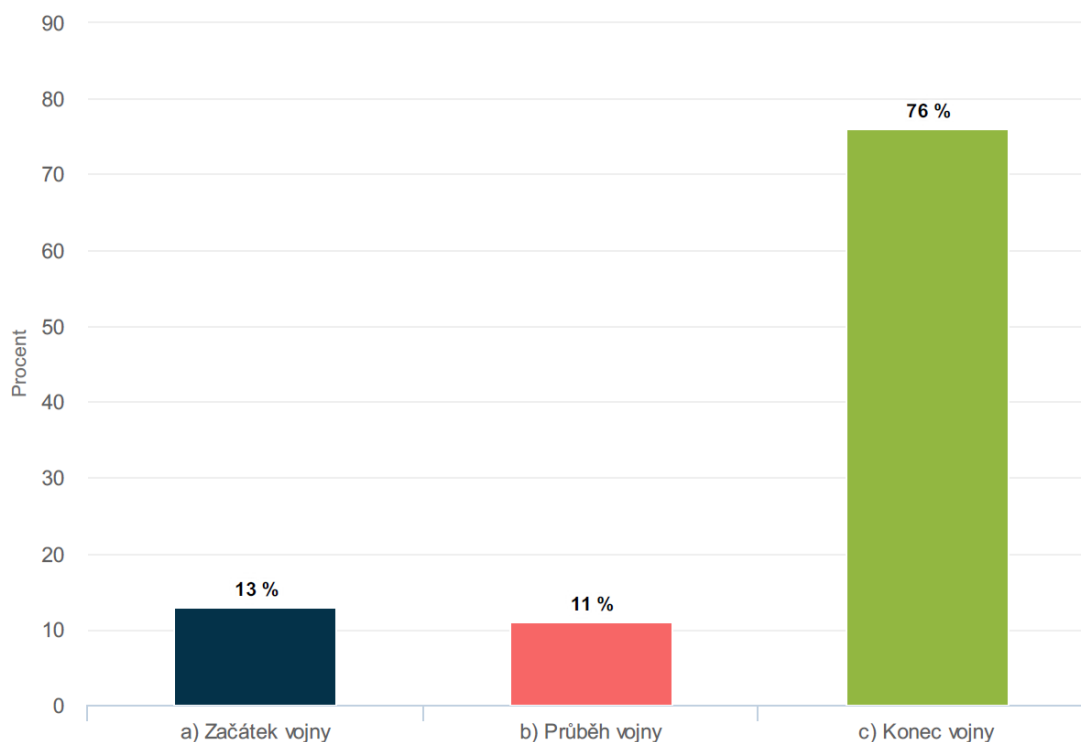
Hodnota	Procent	Odpovědi
■ a) Ten, kdo na někoho donášší	91 %	277
■ b) Ten, co nic neví	4 %	11
■ c) Ten, který krade maso v kuchyni	5 %	16

Celkový počet odpovědí: 304

12. U této otázky jsme očekávali jednoznačnou odpověď, přesto se 9 % dotazovaných domnívalo, že se jedná buď o toho, který nic neví, anebo který krade maso v kuchyni.

„**1.** udavač, přen. I ten, kdo zveřejní něco, co mělo zůstat utajeno. **2.** voj. kromě obecného významu(udavač) také vzorný voják, přen. pak též odznak vzorným vojákům udělovaný“ (Hugo a kol., 2009, s. 70).

13. Co znamená slangový výraz CIVIL?

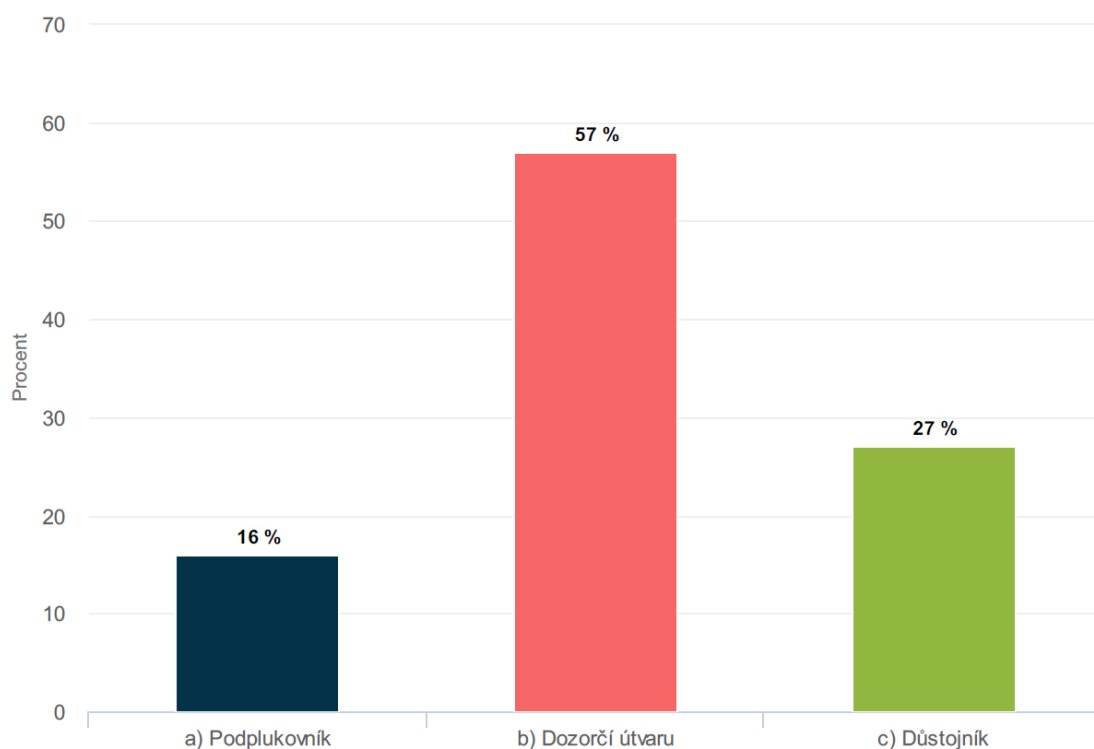
Hodnota	Procent	Odpovědí
■ a) Začátek vojny	13 %	41
■ b) Průběh vojny	11 %	33
■ c) Konec vojny	76 %	230

Celkový počet odpovědí: 304

13. Výraz CIVIL znamená konec vojny, na který odpovědělo 76 % respondentů.

„**1.** voj. označení běžného (civilního) života užívané ve vojenském a vězeňském prostředí, srov. céčko **2.** hudeb. neformální oblečení“ (Hugo a kol., 2009, s. 86).

14. Kdo je DEVEŘÁK?

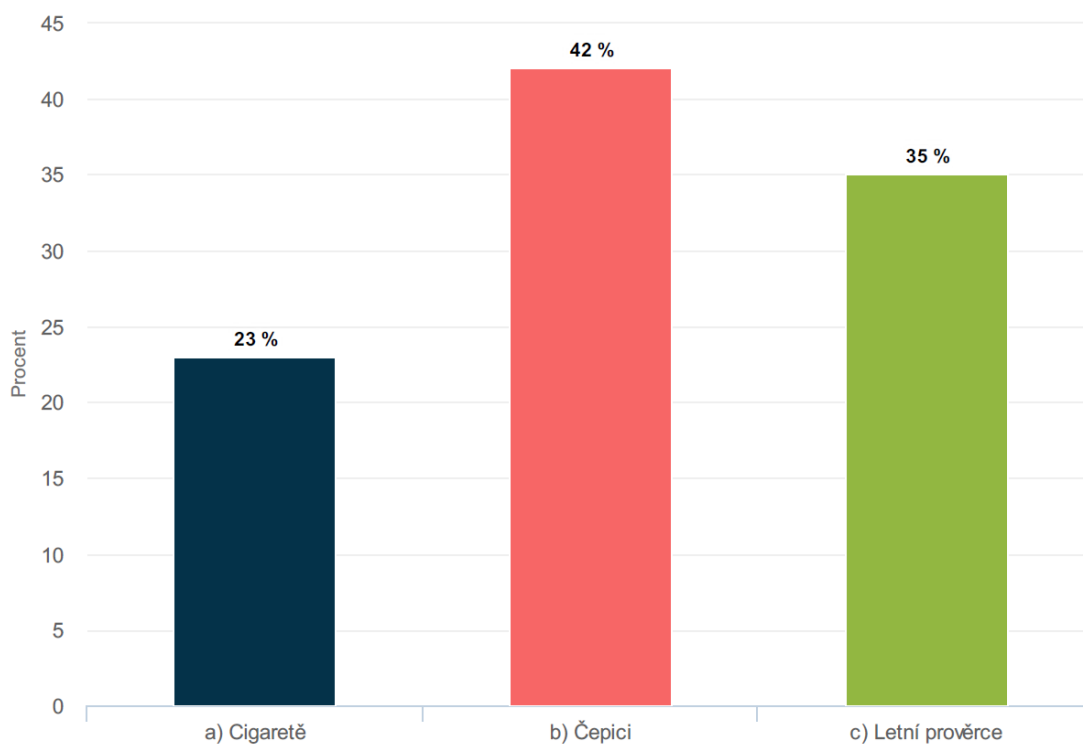
Hodnota	Procent	Odpověď
■ a) Podplukovník	16 %	50
■ b) Dozorčí útvaru	57 %	173
■ c) Důstojník	27 %	81

Celkový počet odpovědí: 304

14. V otázce č. 14 jsme se dozvěděli správnou odpověď, že DEVEŘÁK je dozorčím útvaru. Takto odpovědělo 57 % respondentů.

Hugo a kol. (2009, s. 105) vykládá takto: „Voj. dozorčí útvaru, též velký kůň.“

15. Čemu říkají vojáci ELPÍČKO?

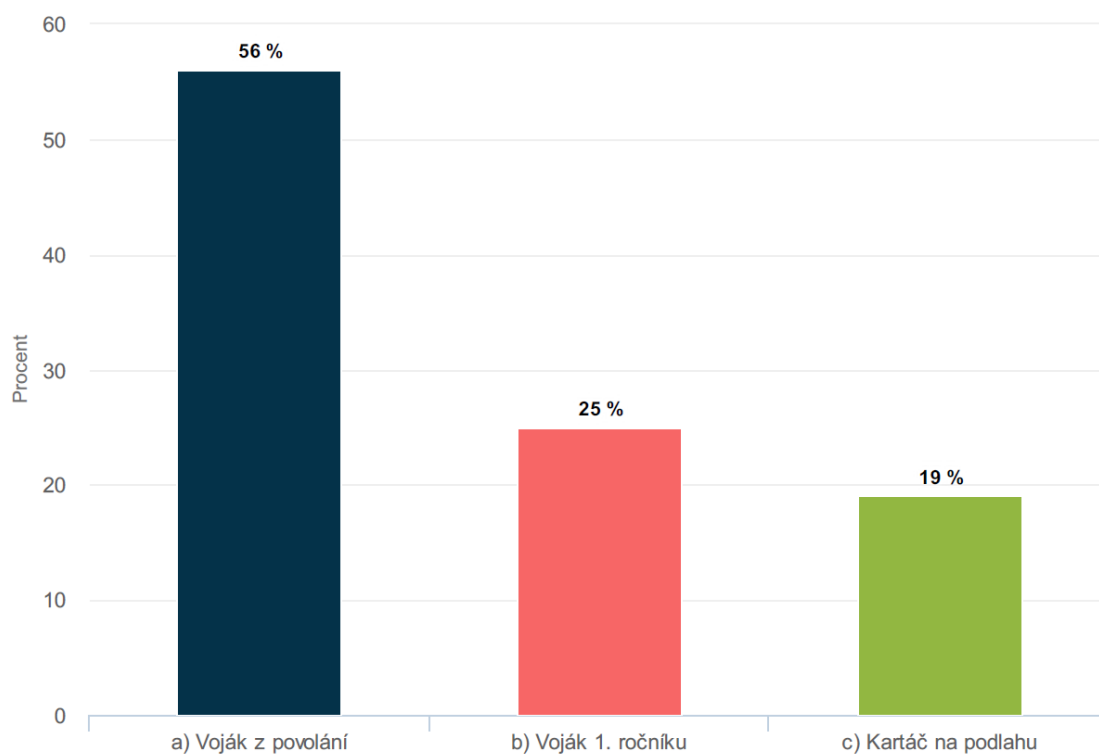
Hodnota	Procent	Odpovědi
■ a) Cigaretě	23 %	70
■ b) Čepici	42 %	129
■ c) Letní prověrce	35 %	105

Celkový počet odpovědí: 304

15. Nejvíce vyrovnané odpovědi můžeme vidět u otázky č. 15. ELPÍČKO je vojensky čepice, ale 23 % si myslelo, že se jedná o cigaretu, a dokonce 35 %, že jde o letní prověrku.

„1. dlouhohrající deska (LP) 2. krimin. loupežné přepadení, též elpaso 3. voj. plochá důstojnická čepice“ (Hugo a kol., 2009, s. 119).

16. Kdo nebo co je LAMPION?

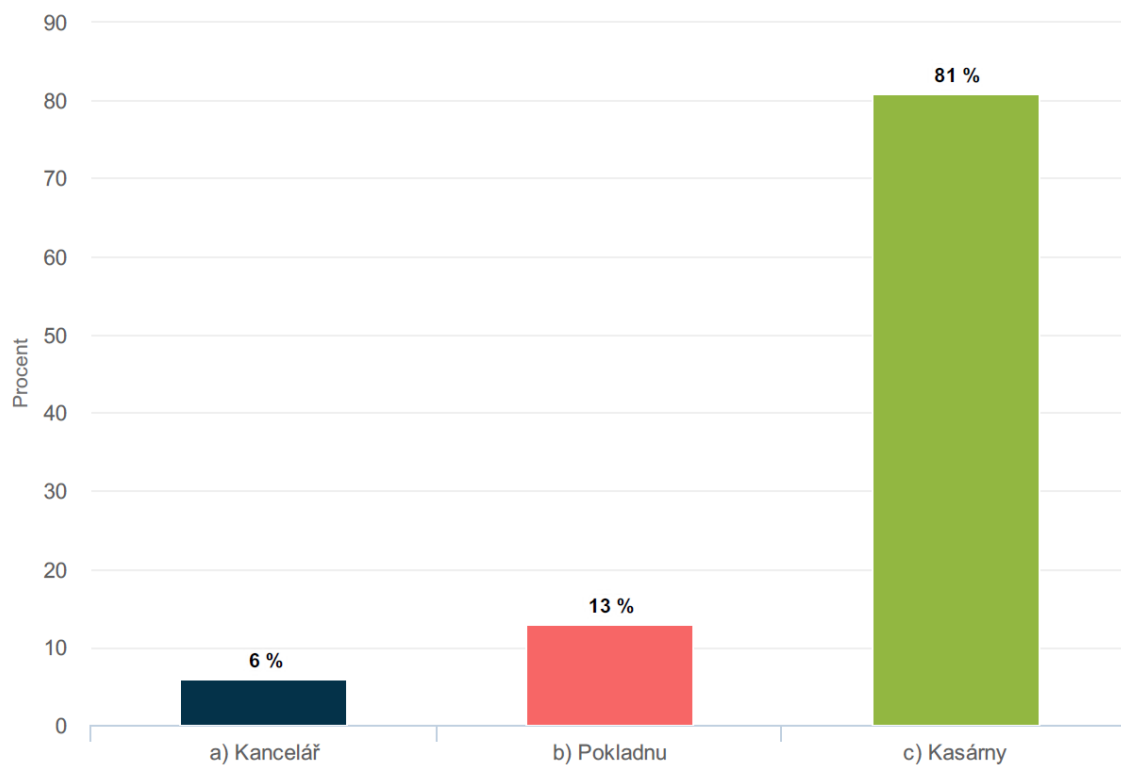
Hodnota	Procent	Odpovědí
■ a) Voják z povolání	56 %	170
■ b) Voják 1. ročníku	25 %	75
■ c) Kartáč na podlahu	19 %	58

Celkový počet odpovědí: 303

16. Kdo nebo co je LAMPION? – správná odpověď je za A – voják z povolání.

Hugo a kol. (2009, s. 228) = „voj. důstojník, srov. lampasák.“

17. Označení KASÍNO používají vojáci pro:

Hodnota	Procent	Odpovědí
■ a) Kancelář	6 %	17
■ b) Pokladnu	13 %	40
■ c) Kasárny	81 %	246

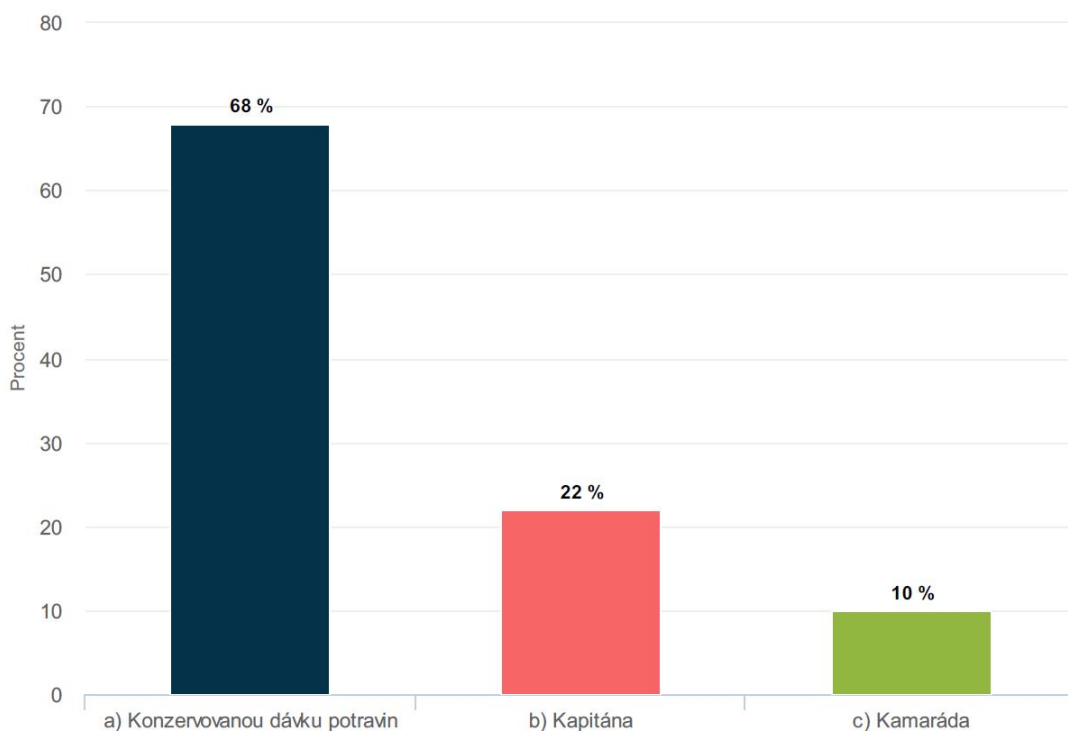
Celkový počet odpovědí: 303

17. Odpověď C – kasárny, je správná pro označení KASÍNO. Většina odpověděla správně, pouze 13 % myslelo, že se jedná o pokladnu a 6 %, že vojáci chodí do kanceláře.

Hugo a kol. (2009, s. 189) označuje „voj. kasárny.“

18. KÁDÉČKO je označení pro:

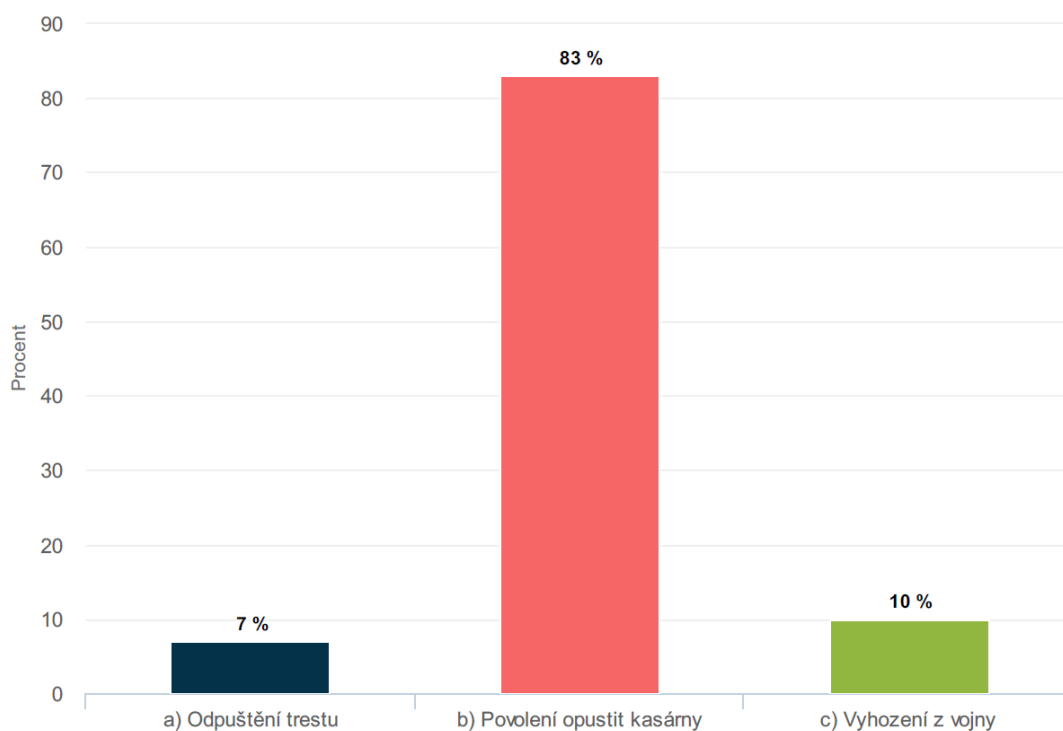
Hodnota	Procent	Odpovědí
■ a) Konzervovanou dávku potravin	68 %	206
■ b) Kapitána	22 %	68
■ c) Kamaráda	10 %	29

Celkový počet odpovědí: 303

18. KÁDÉČKO označuje konzervovanou dávku potravin, nikoliv kapitána, či kamaráda. Souhlasí s námi i 68 % dotazovaných.

„Voj. **1.** konzervová dávka (potravin) **2.** krátká dovolená“ (Hugo a kol., 2009, s. 182).

19. Když vojáci dostanou OPUŠŤÁK, tak to pro ně znamená:

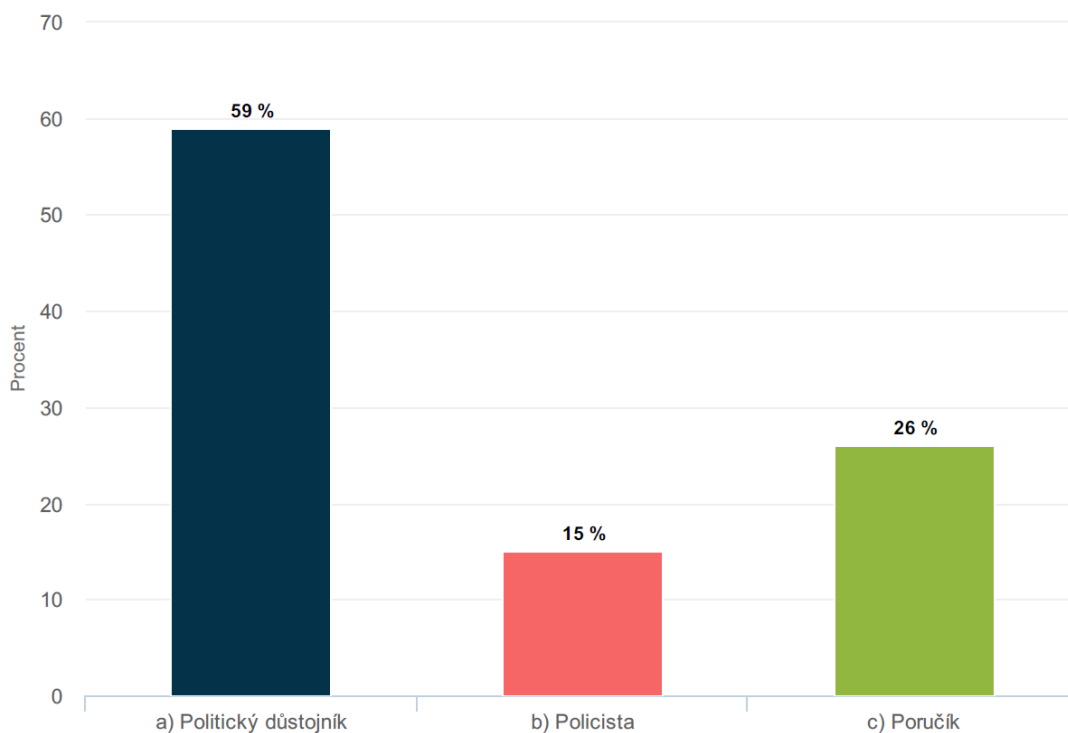
Hodnota	Procent	Odpovědí
■ a) Opuštění trestu	7 %	21
■ b) Povolení opustit kasárny	83 %	253
■ c) Vyhození z vojny	10 %	29

Celkový počet odpovědí: 303

19. Pokud voják dostane OPUŠŤÁK, má povolení opustit kasárny. Takže opuštění trestu, ani vyhození z vojny není správné řešení.

„Voj. krátkodobé volno k opuštění posádky (obv. na víkend), druh odměny“ (Hugo a kol., 2009, s. 289).

20. Kdo je POLITRUK?

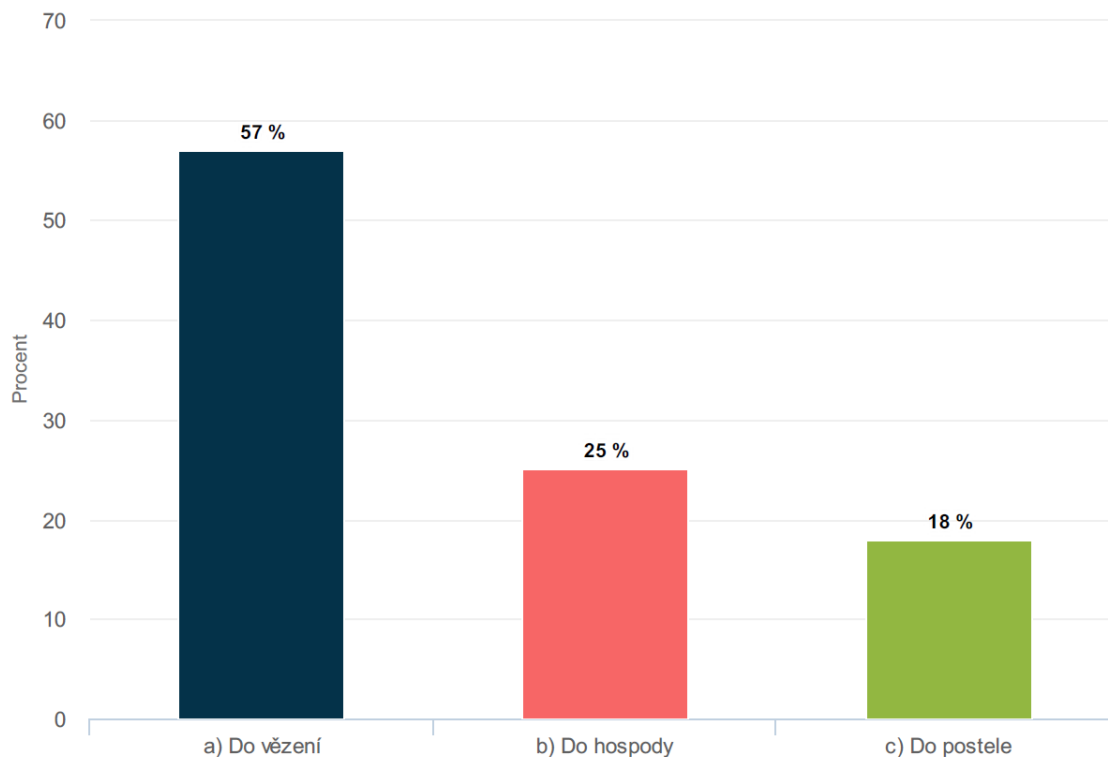

Hodnota	Procent	Odpovědí
■ a) Politický důstojník	59 %	180
■ b) Policista	15 %	44
■ c) Poručík	26 %	79

Celkový počet odpovědí: 303

20. POLITRUK („voj. důstojník zodpovědný za politickou přípravu (za bývalého režimu)“) (Hugo a kol., 2009, s. 321) – nejedná se tedy o policistu, ani poručíka, což si myslelo více než 40 % lidí.

21. Voják může jít do PROKOUŠE, kam může jít?

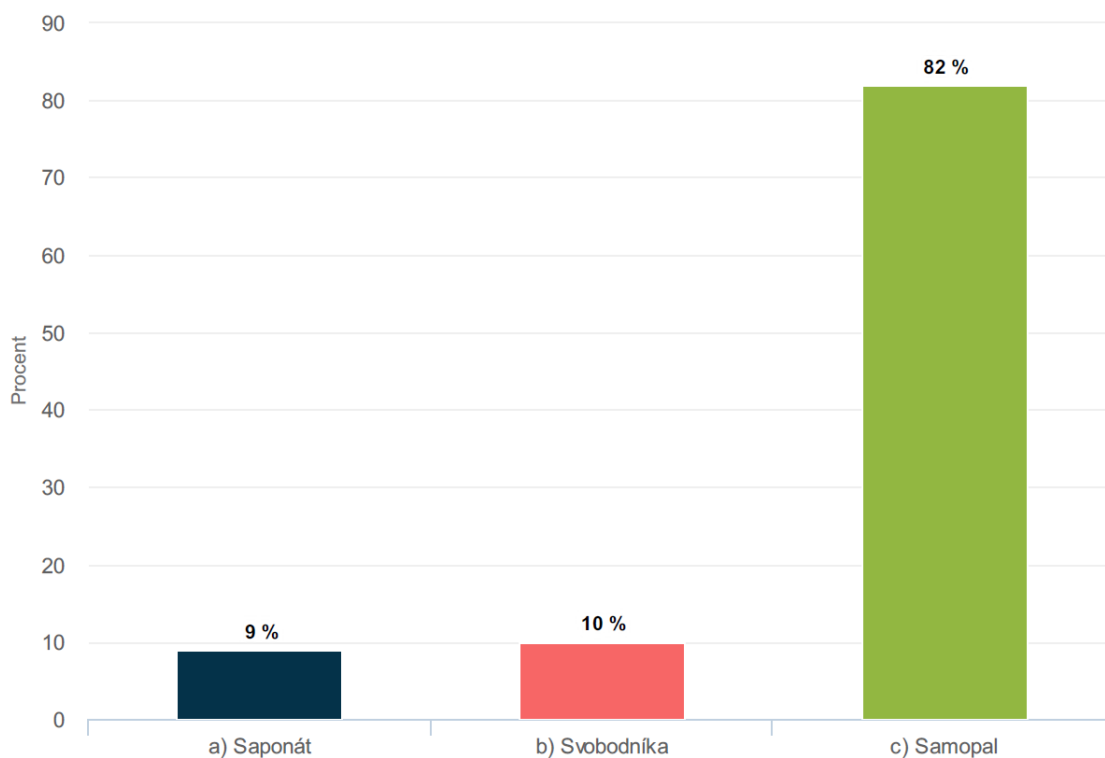

Hodnota	Procent	Odpovědi
■ a) Do vězení	57 %	173
■ b) Do hospody	25 %	76
■ c) Do postele	18 %	54

Celkový počet odpovědí: 303

21. Pokud jde voják do PROKOUŠE – musí do vězení, což si myslelo i 57 % respondentů.

22. Označení SAPÍK se používá pro:

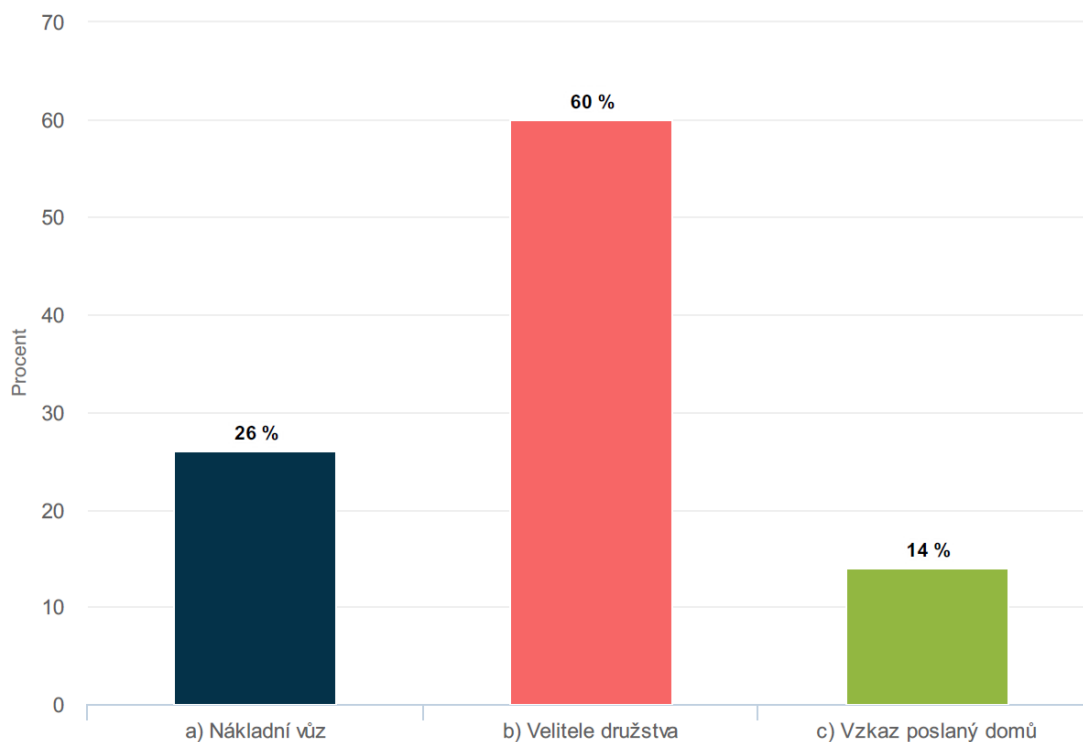

Hodnota	Procent	Odpovědí
■ a) Saponát	9 %	26
■ b) Svobodníka	10 %	30
■ c) Samopal	82 %	247

Celkový počet odpovědí: 303

22. SAPÍK („voj. samopal, srov. sampík, kalach“) (Hugo a kol., 2009, s. 362) – je typ zbraně; nejedná se o saponát, jak se mylně domnívalo 9 % dotazovaných, a ani o svobodníka, kterého určilo 10 % zúčastněných.

23. VÉDĚČKO je označení pro:

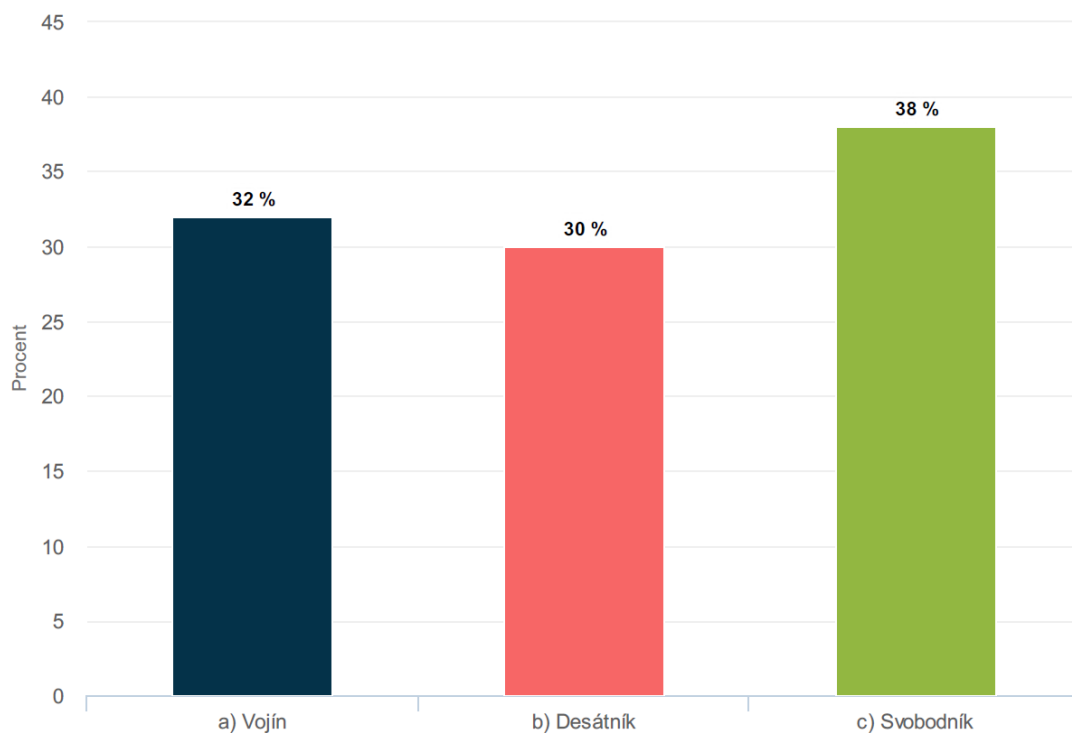

Hodnota	Procent	Odpovědí
■ a) Nákladní vůz	26 %	79
■ b) Velitele družstva	60 %	182
■ c) Vzkaz poslaný domů	14 %	42

Celkový počet odpovědí: 303

23. VÉDĚČKO – tak se říkávalo v minulém režimu veliteli družstva, správná odpověď B. (Slovníček Československé lidové armády. Online. [přístup 2020-12-07]).

24. Jak se říká vojákovu druhého ročníku na vojně?

Hodnota	Procent	Odpovědí
■ a) Vojín	32 %	98
■ b) Desátník	30 %	90
■ c) Svobodník	38 %	115

Celkový počet odpovědí: 303

24. Nejvíce vyrovnané byly odpovědi u této otázky. Ač by se mohlo zdát, že jde o vojína, správná odpověď je SVOBODNÍK. Vojín byla hodnost vojáka prvního ročníku na vojně. Naopak desátník je hodnost vyšší než svobodník.

8 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zpracování českého vojenského slangu na základě použité odborné literatury a seriálu z roku 1988 – *Chlapci a chlapi*.

V úvodu teoretické části jsme si představili stratifikaci českého jazyka, zaměřili jsme se na vymezení původu a vývoje češtiny, popsali rozdíly mezi spisovnou a nespisovnou varietou jazyka, a podrobněji se věnovali sociolektům. K tomuto rozdělení napomáhá i přehledný obrázek nacházející se v kapitole – Národní jazyk.

Při vybraných sociolektech jsme v odborné literatuře zjistili, že mezi profesní mluvou, slangem, žargonem a argotem, dochází v lingvistické rovině k částečné synonymičnosti a vzájemnému prolínání. Některé výrazy nelze jednoznačně zařadit pouze k jednomu ze sociolektů.

Dále jsme se zaměřili na vojenskou mluvu samotnou, která, ač má argotický ráz, používá preferovaný pojem slang.

Zjistili jsme, že slovní zásoba u armádní mluvy se neskládá pouze z odborných termínů z oblasti vojenství, ale obsahuje též slova ze studentského slangu a kriminální řeči. Užity jsou také vulgarismy, které ale v tomto prostředí ztrácí svůj význam a získávají zcela nový.

Aby byla mluva co nejefektivnější, stručná a nesrozumitelná pro okolí, používá hojně zkratková slova a zkratky z počátečních písmen, slabik nebo skupin slov.

Jelikož jsme si pro tuto práci zvolili téma – vojenský slang, připadalo nám vhodné zmínit také historii vojenské služby a její vývoj až po současnost. Dočteme se, kdy se začala formovat první vojenská služba, jaká byla situace během první poloviny 20. století a jak to vypadá dnes.

Do části empirické jsme zařadili metodiku zpracování výzkumného materiálu, informace o seriálu *Chlapci a chlapi*, nýbrž se stal nedílnou součástí této práce. Nejsložitějším prvkem výzkumu byl přepis všech jedenácti dílů seriálu, kde jsme vyhledali veškerá slova a slangové výrazy spojené s vojenstvím a povinnou vojenskou službou. Pro lepší přehlednost jsou díly řazeny chronologicky a slovní obraty ztučněny.

Z nejčastěji opakujících se slov jsme poté vytvořili dotazník, jež se nachází v příloze této práce. V uvedeném tiskopisu je vypsáno 24 otázek, z nichž šest je zaměřeno na osobní informace a zbylých osmnáct na slangové výrazy. S šířením formuláře po sociálních sítích nám byla nápomocna internetová platforma Click4survey.cz, jež následně i vyhodnotila nasbíraná data.

Grafické zpracování soustředěných údajů jsme umístili na závěr praktické části. Překvapením bylo zjištění, že respondenti, jichž se zúčastnilo 303, odpovídali na všechny otázky vcelku správně, i přes neznalost vojenské mluvy a neabsolvování branné povinnosti.

Cílem této práce nebylo pouhé vytvoření seznamu hesel obdobnému slovníku, ale naopak jsme se soustředili na výzkum znalostí a obecného přehledu obyvatel. Měli jsme v úmyslu zhotovit dokument vhodný i pro laiky, kteří se s názvem slang nikdy neseťkali. Připadalo nám vhodné zpracování hesel pomocí seriálu, jelikož neznalého člověka zaujme vizuální aspekt více než samotný text. Domníváme se, že jsme stvořili práci, která by mohla posloužit při dalších bádáních o českých slanzích.

9 Seznam použité literatury a zdrojů

9.1 Encyklopedie a slovníky

HUBÁČEK, Jaroslav. *O českých slanzích*. 2., vyd. Ostrava: Profil, 1981.

HUBÁČEK, Jaroslav. *Malý slovník českých slangů*. Ostrava: Profil, 1988.

HUGO, Jan, ed. *Slovník nespisovné češtiny: argot, slangy a obecná mluva od nejstarších dob po současnost: historie a původ slov*. 3., rozš. vyd. Praha: Maxdorf, c2009. ISBN 978-80-7345-198-1.

MOLNAROVÁ, Hana. Spisovná čeština a nespisovné útvary českého jazyka. In: HUGO, Jan. *Slovník nespisovné češtiny*. 3. vydání. Maxdorf, 2009, s. 10-16. ISBN 978-80-7345-198-1.

OUŘEDNÍK, Patrik. *Šmírbuch jazyka českého: slovník nekonvenční češtiny*. 2. vyd. Praha: Ivo Železný, 1992. ISBN 80-7116-007-5.

SUK, Jaroslav. *Několik slangových slovníků: současný český kriminální slang, slang chartistů, slang profesionálních řidičů, slang teplárenských zaměstnanců, vojenský slang*. Praha: Inverze, 1993. ISBN 80-900632-9-2.

9.2 Odborné publikace a články

BOGOCZOVÁ, Irena. *Textová opora ke studiu mluveného českého jazyka a dialektologie*. Vyd. 2., upr. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2012. ISBN 978-80-7464-033-9.

ČEJKA, Mirek. *Úvod do studia jazyka pro bohemisty*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1981.

HRBÁČEK, Josef. *Úvod do studia českého jazyka*. 2., přeprac. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986.

KOLDINSKÁ, Marie a Ivan ŠEDIVÝ. *Válka a armáda v českých dějinách: sociohistorické črty*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008. Česká historie. ISBN 978-80-7106-953-9.

KOPEČNÝ, František. K původu termínů slang, argot, hantýrka a žargón. *Naše řeč* [online]. 1981, **64**(2), 76-80 [cit. 2020-12-5]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6239>

KŘÍSTEK, Václav. Poznámky k problematice argotu a slangů. *Slovo a slovesnost* [online]. 1973, **34**(1), 98-103 [cit. 2020-12-8]. Dostupné z: <http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=3943>

NEKVAPIL, Jiří. K dnešnímu stavu vojenského slangu. *Naše řeč* [online]. 1979, **62**(3), 130-141 [cit. 2020-12-10]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6126>

PEŇÁZ, Petr. Poznámky k češtině ve vojenském prostředí. *Naše řeč* [online]. 1987, **70**(3), 131-140 [cit. 2020-12-11]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6700>

9.3 Diplomové práce

HERMANOVÁ, Miroslava. *Vojenský slang v současné ruštině a češtině*. Brno, 2011. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav slavistiky. Vedoucí práce PhDr. Jiří GAZDA, CSc.

ŠTARMAN, Ondřej. *Prvky propagandy v normalizačním seriálu Chlapci a chlapi*. Praha, 2018. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií. Vedoucí práce prof. MgA. Martin ŠTOLL, Ph.D.

9.4 Internetové zdroje

ARGENSON. *Filmová databáze: Evžen Sokolovský* [online]. [cit. 2020-10-25]. Copyright © 2003-2020, HyperMedia, a.s. Dostupné z: <https://www.fdb.cz/lidi-zivotopis-biografie/21840-evzen-sokolovsky.html>

ČESKÁ TELEVIZE. *František Kreuzmann ml.* [online]. [cit. 2020-12-01]. Dostupné z: <https://nasregion.cz/galerie/serial-chlapci-a-chlapi/?image=6&back=https://nasregion.cz/10-zajimavosti-o-serialu-chlapci-a-chlapi-vite-kde-vsude-se-natacelo-64924/>

ČESKÁ TELEVIZE. Petr Rychlý [online]. [cit. 2020-12-01]. Dostupné z: <https://nasregion.cz/galerie/serial-chlapci-a-chlapi/?image=8&back=https://nasregion.cz/10-zajimavosti-o-serialu-chlapci-a-chlapi-vite-kde-vsude-se-natacelo-64924/>

MACHNÍK, František. *Československá armáda* [online]. 1932. [cit. 2020-11-05]. Dostupné z: <https://armada.vojenstvi.cz>

MINAŘÍK, Pavel a Pavel ŠRÁMEK. *Československá armáda* [online]. [cit. 2020-11-05]. Dostupné z: <https://armada.vojenstvi.cz/predvalecna>

MINAŘÍK, Pavel a Pavel ŠRÁMEK. *Československá armáda* [online]. [cit. 2020-11-05]. Dostupné z: <https://armada.vojenstvi.cz/povalecna>

MINISTERSTVO OBRANY ČR. *HISTORIE ZÁKLADNÍ VOJENSKÉ SLUŽBY V ČESKÝCH ZEMÍCH: Přinášíme stručný přehled základní vojenské služby v českých zemích od roku 1649 do současnosti* [online]. [cit. 2020-11-12]. Dostupné z: <https://www.army.cz/scripts/detail.php?id=3895>

MUCHA, Lukáš. *Náš region: 10 zajímavostí o seriálu Chlapci a chlapi. Víte, kde všude se natáčelo?* [online]. 3.10.2018 [cit. 2020-10-25]. Copyright © 2015 – 2020 A11 s.r.o. Dostupné z: <https://nasregion.cz/10-zajimavosti-o-serialu-chlapci-a-chlapi-vite-kde-vsude-se-natacelo-64924/>

OREC. *Filmová databáze: Chlapci a chlapi* [online]. [cit. 2020-10-25]. Copyright © 2003-2020, HyperMedia, a.s. Dostupné z: <https://www.fdb.cz/serial/chlapci-a-chlapi/42060>

Slovníček Československé lidové armády [online]. [cit. 2020-12-07]. Dostupné z: <http://www.csla.cz/vojenskasluzba/vzs/slovnicek.htm>

Top VIP.cz [online]. [cit. 2020-12-01]. Dostupné z: <http://www.topvip.cz/wp-content/uploads/2012/06/Clipboard021.jpg>

10 Přílohy

10.1 Příloha č. 1 – Obrázky ze seriálu

Obr. 2 - ČESKÁ TELEVIZE. *František Kreuzmann ml.* [online].[cit. 2020-12-01]. Dostupné z: <https://nasregion.cz/galerie/serial-chlapci-a-chlapi/?image=6&back=https://nasregion.cz/10-zajimavosti-o-serialu-chlapci-a-chlapi-vite-kde-vsude-se-natacelo-64924/>

Obr. 3 - ČESKÁ TELEVIZE. *Petr Rychlý* [online].[cit. 2020-12-01]. Dostupné z: <https://nasregion.cz/galerie/serial-chlapci-a-chlapi/?image=8&back=https://nasregion.cz/10-zajimavosti-o-serialu-chlapci-a-chlapi-vite-kde-vsude-se-natacelo-64924/>

Obr. 4 - In: *Top VIP.cz* [online]. [cit. 2020-12-01]. Dostupné z: <http://www.topvip.cz/wp-content/uploads/2012/06/Clipboard021.jpg>

10.2 Příloha č. 2 – Dotazník

Vážené respondentky, vážení respondenti,

obracím se na Vás s žádostí o vyplnění mého dotazníku, který poslouží jako klíčový nástroj pro úspěšné zpracování mé bakalářské práce na téma „K problematice vojenského slangu“.

Prosím o vyplnění dotazníku i v případě, že se o vojenskou mluvu nezajímáte.

Dotazník je zcela anonymní a výsledky budou použity pouze pro mou práci.

Předem děkuji za spolupráci.

Studentka Pedagogické fakulty JČU v Českých Budějovicích.

---

1. Jakého jste pohlaví?

- a) Muž
- b) Žena

2. Kolik je Vám let?

- a) méně než 15
- b) 15 – 20
- c) 21 – 30
- d) 31 – 40
- e) 41 – 50
- f) více než 50

3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) ZŠ
- b) SOU
- c) SŠ
- d) VOŠ
- e) VŠ
- f) Jiné (uved'te) - _____

4. Pracovní status

- a) Žák/yně
- b) Student/ka
- c) Zaměstnaný/á

- d) Nezaměstnaný/á
- e) Osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ)
- f) Jiné (uved'te) - _____

5. Absolvovali jste povinnou základní vojenskou službu? (Zrušena 31. 12. 2004) (Otázka se týká pouze mužů, ženy pokračují k otázce č. 6)

- a) ANO
- b) NE

6. Jste vojákem z povolání?

- a) ANO
  - b) NE
-

V následujících otázkách budou vždy tři možné odpovědi k výběru, z nichž pouze jedna bude vždy správná. Prosím Vás, abyste danou odpověď, kterou budete považovat za správnou, zakroužkovali. Děkuji!

7. Co znamená slangový výraz ABSÍK?

- a) Absolvent VŠ
- b) Povel pro vojáka k vykonání kliku
- c) Druh vojenského pokrmu

8. Komu nebo čemu se říká BAŽANT?

- a) Vojenská čepice
- b) Nově příchozí voják na vojnu
- c) Označení nejvyššího důstojníka

9. Kdo nebo co je BENŽO?

- a) Voják druhého ročníku
- b) Kartáč s násadou
- c) Kbelík

10. Co znamená slovo BÉVÉPÉČKO?

- a) Bezpečnostní vojenská opatření
- b) Bojová formace pěchoty
- c) Bojové vozidlo pěchoty

11. Kdo je BIGOŠ?

- a) Voják z povolání
- b) Voják sloužící u motostřelců
- c) Voják sloužící u letectva

12. Kdo je BONZÁK?

- a) Ten, kdo na někoho donáší
- b) Ten, co nic neví
- c) Ten, který krade maso v kuchyni

13. Co znamená slangový výraz CIVIL?

- a) Začátek vojny
- b) Průběh vojny
- c) Konec vojny

14. Kdo je DEVEŤÁK?

- a) Podplukovník
- b) Dozorčí útvaru
- c) Důstojník

15. Čemu říkají vojáci ELPÍČKO?

- a) Cigaretě
- b) Čepici
- c) Letní prověrce

16. Kdo nebo co je LAMPION?

- a) Voják z povolání
- b) Voják 1. ročníku
- c) Kartáč na podlahu

17. Označení KASÍNO používají vojáci pro:

- a) Kancelář
- b) Pokladnu
- c) Kasárny

18. KADÉČKO je označení pro:

- a) Konzervovanou dávku potravin
- b) Kapitána
- c) Kamaráda

19. Když vojáci dostanou OPUŠŤÁK, tak to pro ně znamená:

- a) Odpuštění trestu
- b) Povolení opustit kasárny
- c) Vyhození z vojny

20. Kdo je POLITRUK?

- a) Politický důstojník

- b) Policista
- c) Poručík

21. Voják může jít do PROKOUŠE, kam může jít?

- a) Do vězení
- b) Do hospody
- c) Do postele

22. Označení SAPÍK se používá pro:

- a) Saponát
- b) Svobodníka
- c) Samopal

23. VÉDĚČKO je označení pro:

- a) Nákladní vůz
- b) Velitele družstva
- c) Vzkaz poslaný domů

24. Jak se říká vojákovi (jakou má hodnost) druhého ročníku na vojně?

- a) Vojín
- b) Desátník
- c) Svobodník